

Maandblad voor onderwijs in Vlaanderen

klasse

Extra bijlage
Omgaan met
seksueel gedrag

“De muur tussen aso en bso moest weg”
— Zelzate test hervorming secundair uit —

Ontdek het
TALENT
van je leerlingen

**Overleeft het dorp
zonder school?**

(advertentie)

HERVORMING SECUNDAIR

Sint-Laurenscholen
Zelzate schaffen opdeling
tussen aso, bso en tso af
» **pagina 18**

DOE DE CULTUURKUR

“Kunst op school is niet
zomaar iets tekenen”
» **pagina 30**

SCHOOL 'S GOT TALENT

Ontdek de sterke punten
van je leerlingen
» **pagina 34**

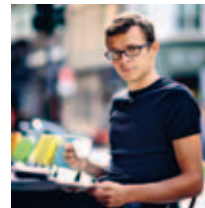

“Niet elk dorp heeft een school nodig”

Dat beweert de Nederlandse socioloog Dick van der Wouw.
In Horebeke en Meigem bewijzen ze dat het ook anders kan.
» **pagina 10**

Zoals elke maand

- 4 **Reacties** iPad: duur gadget?
- 7 **Opinie** Hoger inschrijvingsgeld is niet asociaal
- 8 **Two to tango** Quentin steekt met zijn ogen dicht de straat over
- 14 **Nieuws** Meer leerstoornissen bij middenklasse
- 22 **Afgevraagd** Moet je loon naar werken krijgen?
- 24 **De expert** Zo ontvang je anderstalige nieuwkomers
- 25 **In de klas** Welk type leraar ben jij?
- 29 **Mag dat?** Overleg op een vrije dag
- 39 **Lerarenkaart** Gratis gezinsdag in de Ardennen
- 45 **Klassetips** Win een boomhuttenvakantie
- 56 **Kruiswoordraadsel**
- 57 **Column** Zwaar bewolkt

Brussels lof

Wouter De Craen is leraar en Brusselaar. Elke maand brengt hij in Klasse verhalen uit de hoofdstad. Lees zijn column op **pagina 57**

DE EERSTE LIJN

“Ze kwamen samen uit het toilet”

Hoe pak je seksueel grensoverschrijdend gedrag aan op school? De Eerste Lijn, een extra bijlage midden in dit blad, helpt je met een stappenplan en tips.

Meerwaardezoekers

“Een school is helemaal niet nodig om een dorp leefbaar te houden”, zegt socioloog Dick van der Wouw in deze Klasse. Daarmee gaat hij lijnrecht in tegen talrijke actiecomités die ijveren om hun dorps-school open te houden. Ik geef hem gelijk. In mijn dorp is er – op de bakker, slager en school na – helemaal niks. Nochtans bloeit het verenigingsleven. In de parochiezaal kan je bijna elk weekend mosselen-friet eten ten voordele van de scouts, fanfare, voetbalclub ... Het schooleten-tje is er maar één in een lange rij.

Toch vind ik de school onder de kerktoeren waar mijn kinderen zitten een bonus voor onze sociale relaties. De klasgenoten van mijn dochters wonen slechts twee of drie straten verder. Handig om de speelkame-raadjes vlakbij te hebben, of samen naar de kleuterdans te rijden. Ik ben nu bevriend met ouders met wie ik al jaren in hetzelfde dorp woon, maar die ik zelfs niet kende ‘van ziens’. Van het een komt bovendien het ander: samen naar school of de ou-

derraad, wordt al snel samen naar de jeugdbeweging of de sportclub.

Ik kies dus voor nabijheid boven kwaliteit, zou de specialist zeggen. Een vergelijkend marktonderzoek van de omringende scholen heb ik inderdaad niet gedaan. Ik heb geen enkel doorlichtingsverslag gelezen en ben maar naar één opendeurdag geweest. Die van de dorpschool. De plaatselijke tandarts bevestigde mijn keuze: ‘Mijn kinderen hebben hier op school de tijd van hun leven gehad.’

Sommige ‘meerwaardezoekers’ fronsen de wenkbrauwen als ze horen waar mijn kinderen naar school gaan. ‘Zitten ze dan in een graad-klas?’ vragen ze. Zelf kiezen ze heel bewust voor een school ettelijke kilometers verderop met een trendy nieuwbouw en dito marketingplan. Om dan later te zuchten dat de klassen er zo groot zijn en de druk zo hoog. Daar hebben wij geen last van. En de kwaliteit? Natuurlijk is die dik in orde, net als de sfeer trouwens. Leve onze dorpschool!

Leen Leemans, redacteur Klasse
leen@klasse.be

Volg Klasse op Facebook: www.facebook.com/klasse

HET VERWENDE KIND-SYNDROOM

We waren behoorlijk verontwaardigd toen we de tips lazen om verwende kinderen de baas te kunnen (Klasse 227). De suggesties zijn zeer leraarge-stuurd en louter disciplinerend: ‘Het kind is storend voor zijn omgeving, dat willen we niet, dus ondernemen we acties zodat we geen last meer hebben van dat storende gedrag.’ Over het empathische vermogen van de leraar, waarmee je fundamenteel het verschil maakt voor kinderen, reppen jullie met geen woord. Op geen enkel moment vragen jullie ‘waarom’ dat kind zich zo gedraagt. Jullie geven maar één verklaring: het ligt aan de ouders. Onderzoek wijst nochtans uit dat hoe beter de relatie tussen leraar en leerlingen is, hoe groter de leerwinst en ontwikkeling zijn, ook op socio-emotioneel vlak. Over de positieve houding naar kinderen staat één regeltje: “Vertel de ouders wat het kind al wel kan.” Oké, maar je moet dat in de eerste plaats aan het kind zelf doen. Op zoek gaan naar de zaken die kinderen wél kunnen, en die sterk in de verf zetten. Elke dag opnieuw, op elk moment van de klas-

dag. Kinderen krijgen zo meer zelfvertrouwen, gaan zich beter in hun vel voelen. Dat is een basisvoorwaarde om het moeilijke gedrag te doen doven. Helaas zitten kinderen met een label 'moeilijk' gedrag – nu dus 'het verwende kind-syndroom' – hun hele schoolcarrière in een negatieve spiraal van opmerkingen en terechtwijzingen. Bovendien stroken eenzijdige reacties van de leraar vanuit irritatie, angst voor controleverlies in de klas of machtspeletjes ("t is plooiën of breken") niet met wat we professioneel van leraren mogen verwachten. Enkel tucht komt als interventie aan bod. Over de klascontext met kringgesprekken, actieve werkvormen of contractwerk lees je helaas geen woord.

Op korte termijn, om de leraar zijn heilige stiltemoment te gunnen, zijn de tips waarschijnlijk prima. Maar straffen koppelen aan ongewenst gedrag, zonder samen met het kind en in verbondenheid met andere kinderen dieper in te gaan op dat gedrag, leidt tot niets. Of misschien wel: tot kinderen met een bijzondere afkeer voor school. *Joost Maes, medewerker Centrum voor ErvaringsGericht Onderwijs (CEGO)*

VAN INTERIM NAAR INTERIM

→ Ook veertig jaar geleden zwierven leraren van interim naar interim tot ze voldoende dagen gesprokkeld hadden om een stageplaats aan te vragen die hopelijk zou leiden naar de vaste benoeming. Bovendien moesten we vaak abnormaal lang wachten eer we ons eerste loon uitbetaald kregen. Zelfs met een vaste benoeming was het nog jarenlang bang afwachten of er voldoende uren

zouden zijn. Nog meer dan vandaag werden we in het diepe gegooid voor we konden zwemmen. Maar geen haar op ons hoofd zou eraan gedacht hebben om de interimbetrekking die we kregen niet op te nemen of voortijdig te onderbreken. Een beetje meer bescheidenheid zou sommige starters sieren. Ze willen immers meteen vast werk, het liefst minder uren presteren dan de ouderen, niet te ver van huis, een schoolpubliek dat hen aanstaat, 'gemakkelijke' en kleine klassen, een hoger loon dan de ervaren leraren ... Vooruit maar! *Ann P.*

→ Als je aan de mensen zegt dat je in het onderwijs werkt maar geen job hebt, dan kijken ze raar, want er is toch een groot lerarentekort? Daar geloof ik niet in. Dit jaar ben ik bij de gelukkigen maar ik weet het ook pas sinds eind augustus. Elk jaar is het opnieuw afwachten, en zo ben ik al zes jaar bezig! Als ik mijn job niet zo zielsgraag deed, was ik er al lang mee gestopt. Want als je van de ene school naar de andere wordt gestuurd, bouw je nooit iets op. *Marian*

→ Je moet je dienstanciënniteit kunnen meenemen naar andere scholengroepen. Ik heb jaren in dezelfde scholengroep gewerkt met heel veel motivatie, altijd goedgehumeurd en met nieuwe, jonge ideeën. Maar net toen ik mijn draai had gevonden en mijn tijdelijke aanstelling van doorlopende duur (TADD) bijna kon aanvragen, stond ik op straat. Zeer frustrerend. *S.S.*

→ Ik woon in Brugge en pendel elke dag naar Brussel. Niet iedereen ziet dat zitten, dat begrijp ik. Maar ik zat nog geen dag zonder werk. Kreeg m'n

eigen klas en ben zeer blij dat ik die stap zette. Zou niets anders meer willen. Ik raad het iedereen aan. Een overvloed aan nieuwe ervaringen en werkzekerheid! *Margot*

→ Ik geef al dertig jaar les waarvan zeventien van de ene interim naar de andere. Van het ene vak naar het andere, de ene richting naar de andere, in tien verschillende scholen, halverwege het schooljaar moest ik plaatsmaken voor een vastbenoemde gereffecteerde leraar. Wij moesten destijds in het begin van september papieren tekenen dat we die maand onbezoldigd kwamen werken, we mochten niet op de stoelen van de oudere leraren zitten, kregen de grootste groepen, de slechtste uurroosters, werden ten vroegste in januari betaald, solliciteerden en een half uur later stonden we voor de klas zonder cursus ... En na dertig jaar is het nog steeds hetzelfde liedje: de moeilijkste leerlingen, de grootste groepen, zelf

gereffecteerd, opnieuw beginnen. Maar: lesgeven is een job die je graag moet doen, een roeping. *Annick Huysmans*

GOED GEKOZEN

Het filmpje 'Naar de tweede graad' op TV.Klasse toont aan dat jongeren die al vanaf twaalf jaar op hun plaats zitten in een technische school het nog steeds moeilijk hebben om te kiezen, ook al krijgen ze veel begeleiding. Hoe zit het dan met kinderen die verplicht naar aso moeten en na twee jaar vaststellen – wat zij zelf al lang wisten maar de ouders niet willen zien – dat zij niet op hun plaats zitten? Hoe kunnen zij kiezen uit iets waarvan zij niet kunnen proeven? Kinderen leren heel veel vaardigheden en attitudes op jonge leeftijd. Vergelijk het met de sportwereld: als je op je veertiende begint met een sport, word je evenmin topsporter.

Voor vakmannen geldt dit ook en begint men dikwijls te laat. Wie echt praat met twaalfjarigen en ook durft te luisteren, stelt vast dat zij dikwijls al heel goed weten wat zij willen. Ook ouders zien stilaan in dat er in tso en bso veel meer toekomst zit dan in veel aso-richtingen die op de arbeidsmarkt nergens toe leiden. Geef al de kinderen waar ze recht op hebben, in de eerste plaats op de juiste schoolbank. Zij zullen veel gemotiveerder zijn en de leerachterstand verdwijnt vanzelf zodat het thuis ook veel aangenamer wordt in die zalige puberteitsjaren.
Vic Moons, via klasse.be/leraren

EEN LEERLING TE VEEL

Het nieuwsbericht over het verband tussen leerprestaties en klasgrootte (Klasse 227) spreekt over de situatie in het lager onderwijs. Zelf ben ik een leraar in het secundair onderwijs. Onze school is de laatste jaren sterk toegenomen in leerlingenaantal. We moeten onze klassen nu zelfs tot hun maximumcapaciteit vullen (24 leerlingen). Ik herinner me dat mijn school zeventien jaar geleden (toen ik zelf nog als leerling op de schoolbanken zat van de instelling waar ik nu les geef) nog klasjes had van soms maar twaalf of dertien leerlingen. Zelf ben ik beginnen lesgeven met klassen die tussen de zestien en achttien leerlingen telden. Uit mijn huidige leservaring stel ik vast dat de resultaten van de leerlingen gedaald zijn naarmate het leerlingenaantal gestegen is. Dat komt vooral doordat je elke leerling minder persoonlijke aandacht kan geven. Bovendien wordt het in onze (minstens 50 jaar oude) klaslokalen al snel zeer rumoerig wanneer

we ze vullen tot het maximum. Hierdoor gaat het leef- en leerklimaat in de lokalen erop achteruit. Onder de twintig leerlingen was er niet echt een verschil merkbaar maar elke leerling meer is er merkbaar 'één te veel' om tot een positief lesklimaat te komen. En natuurlijk hangt het ook van af van de achtergrond en samenstelling van je klasgroep.
Jens Luypaert, via klasse.be/leraren

IPAD: DUUR GADGET?

→ Ik vind het jammer dat de publieke discussie over ICT in onderwijs zich nu richt op de iPad. Dit zet de zo belangrijke evolutie naar één computer per leerling op de helling. Digitale geletterdheid is zo belangrijk geworden als de traditionele geletterdheid: elke leerling zijn pen, elke leerling zijn computer. Een iPad is echter te duur, te gesloten, gericht op content-consumptie eerder dan creatie, enz. Daarom is het zowat het minst geschikte toestel op de markt voor het onderwijs. Er zijn nochtans genoeg alternatieven die betaalbaar zijn en gebruik maken van open en gratis software waarmee je leerlingen de weg wijst naar het niet-commerciële softwarecircuit, eerder dan naar de illegaliteit. Leerlingen opleiden tot kritische consumenten die kunnen zoeken naar betere of voor hen betaalbare alternatieven is ook belangrijk.
Koen Roggemans

→ Lesgeven en les volgen met een iPad heeft veel voordelen. We werkten als school al met laptops, maar een iPad is veel sneller. Het is een mobiel toestel, dat de leerlingen makkelijk mee naar huis kunnen nemen. Bovendien hebben we tijdens onze voorbereidingsfase met onder meer demolessen gemerkt dat de iPad leerlingen een extra stimulans gaf om kennis te verwerven. Leerlingen zijn immers niet langer gebonden aan het lespakket dat de leraar hen aanbiedt, maar kunnen zelf, weliswaar onder toezicht van die leraar, op zoek gaan naar meer informatie en beeldmateriaal. De totaalcost van lesmateriaal (cursussen, oefenboeken, schrijfblokken, etc.) van de iPad-leerlingen ligt lager dan van de anderen. Op jaarbasis komt dat minstens honderd euro goedkoper uit.
Tablet@Lucerna

27 JAAR ERVARING, 0 JAAR ANCIËNNITEIT

Ik heb 22 jaar in de privésector gewerkt. Vol idealisme stapte ik in 2007 over naar het onderwijs. Ik ben dus een zij-instromer. Daartoe gaf ik een vaste baan op in een bloeiend bedrijf (mét vakbondsmandaat). Erg safe dus. Ik ben in mijn vijf jaar onderwijspraktijk al drie keer het slachtoffer geweest van reëffectaties, anciënniteitsregelingen en persoonlijke voorkeuren van

directies. Ik begin nu opnieuw met de anciënniteitsteller op nul. Fijn is dat. Het wordt tijd dat men eindelijk eens werk maakt van een eenheidsstatuut voor alle ambtenaren. Alleen zo komt de juiste man/vrouw op de juiste plaats. Ik begrijp maar al te goed waarom 35 procent van de leraren het na vijf jaar voor bekeken houdt.
Paul Schoenmaeckers

STOELENDANS

Met mijn diploma bachelor secundair onderwijs Latijn en Nederlands kon ik twee jaar geleden voltijds in één school aan de slag gaan. Ik wou echter verder studeren omdat ik het gevoel had dat ik nog niet voldoende was uitgedaagd. Twee jaar later zorgt juist dat extra diploma, een master taal- en letterkunde Nederlands, voor grote problemen. Door mijn masterdiploma kom ik niet meer in aanmerking voor jobs waar dat voordien wel zo was. Nochtans ben ik niet kieskeurig. Ik solliciteer over de provinciegrenzen heen en ben bereid om elke dag anderhalf uur heen én terug te pendelen. Toch, nog steeds niets. Wachten dan maar tot oktober, en hopen dat andere leraren uitvallen (hoe triest dat idee ook is). Ook ik zal dit jaar aan de stoelendans moeten deelnemen. En dan in juli, opnieuw wachten ... Leraren te kort? Waar halen ze het?
Nathalie, via klasse.be/leraren

Reageren op een artikel in Klasse kan via e-mail naar redactie.leraren@klasse.be of op www.klasse.be/leraren. Vermeld altijd je naam en adres, ook als je je reactie liever anoniem ziet verschijnen. De redactie heeft het recht brieven in te korten en te redigeren.

“Laat rijke gezinnen meer betalen voor hoger onderwijs”

Ides Nicaise, docent onderwijseconomie en hoofd van de HIVA-onderzoeksgroep ‘onderwijs en levenslang leren’ (KU Leuven), vreest dat het huidige, lage inschrijvingsgeld de kwaliteit van het hoger onderwijs in het gedrang brengt.

ides.nicaise@kuleuven.be

Hoewel het beleid geen plannen in die richting heeft, klinkt de roep om een hoger inschrijvingsgeld in het hoger onderwijs alsmaar luider. “Maatregelen in andere Europese landen, de economische crisis en de stijgende druk op de beschikbare middelen ondersteunen die vraag”, zegt Ides Nicaise.

“Is dat asociaal? Het is zeker niet de bedoeling dat lagere inkomensgroepen meer zullen betalen. Daarom pleit ik voor een selectieve verhoging enkel voor gezinnen met een hoger inkomen, of voor een algemene verhoging gekoppeld aan meer studietoelagen voor gezinnen met een laag inkomen. Ook de toevloed naar het hoger onderwijs mogen we niet afremmen. De universiteiten moeten wel de kans krijgen om kwaliteit te blijven leveren. Daarom is de inschrijvingsgelden verhogen veel rechtvaardiger en efficiënter dan een numerus clausus of toelatingsexamens.

Het eerste argument is de financiële krapte in het hoger onderwijs. Het aantal studenten stijgt al jaren. De studenten zelf luiden de alarmbel. Ze vinden dat de kwaliteit en de infrastructuur van het onderwijs erop achteruit gaan. Groepen studenten moeten in het begin van het academiejaar les volgen op trappen of ze

moeten colleges volgen via het internet – in afwachting dat een aantal onder hen er de brui aan geeft. Studenten krijgen ook te weinig kans op contact met hun docenten. De overheid kan hier de eerstkomende jaren moeilijk bijspringen. Er zijn nog grotere behoeften in het kleuteronderwijs, de basiseducatie ...

“Jan Modaal betaalt nu de studies van de rijkere studenten”

Een tweede argument is het ‘averrechtse herverdelingseffect’. De doorsneestudenten komen helaas nog altijd uit de rijkste helft van de bevolking, maar de belastingbetaler die hun studies financiert is wel Jan Modaal. Dus betalen de lage inkomens mee voor welgestelde studenten die achteraf veel profijt halen uit hun diploma. Een hoger onderwijsdiploma blijft de beste belegging die je momenteel kan doen. Je kan de subsidies voor het hoger onderwijs min of meer vergelijken

met die voor zonnepanelen. De belastingaftrekken en groenestroomcertificaten voor slimme, welstellende investeerders worden mee betaald door de zwakkere consumenten. Als deze voordelen voor zonnepanelen (terecht) worden teruggeschroefd, waarom zou dit argument dan niet gelden voor hogere studies?

Een derde argument houdt verband met de internationalisering van het hoger onderwijs. Die is noodzakelijk, maar mag geen eenrichtingsverkeer worden. Volgens mij verhoogde het Verenigd Koninkrijk de inschrijvingsgelden drastisch omdat het jaarlijks een half miljoen internationale studenten meer ontvangt dan het uitzendt. Ik pleit uiteraard niet voor dezelfde torenhoge inschrijvingsgelden. Maar alle buurlanden verhogen wel hun inschrijvingsgelden en Vlaanderen was sowieso al een ‘goedkope’ studiebestemming. Het risico bestaat dat de Vlaamse belastingbetaler zal bijdragen voor buitenlandse studenten die evengoed in eigen land kunnen studeren. Ze komen niet enkel naar hier voor de hoge kwaliteit van ons hoger onderwijs, maar ook voor de vlotte toegang en de lage kostprijs. Dat kan niet de bedoeling zijn.”

> In 'Two to tango' tonen ouders, leraren en leerlingen wat ze voor elkaar betekenen. Deze maand: buddies Myriam en Quentin.

"Ik hoor haar voetstappen al van ver"

"Vorig schooljaar kwam Quentin bij mij in het eerste jaar secundair terecht. Niet evident, want hij heeft een zware visuele beperking", zegt Myriam Vanhoutteghem (55). "Ook al geef ik dertig jaar les, ik was bezorgd. Overbezorgd. Zeker toen we bij een voorbereidende vergadering een bril op ons hoofd kregen. Zo konden we ervaren wat Quentin maar zag. Ik dacht: die zal hier verongelukken! In het lager zitten ze in één klas, maar hier moet je voortdurend verhuizen van de bioklas naar het technieklokaal en zo weer naar de aardrijkskundeklas. Maar zijn mama zei: 'Niet betuttelen'."

Quentin Verbeke (13): "Daar krijg ik de kriebels van. Ik ben niet anders dan de anderen. Oké, ik zie niet goed. Leren lezen in de lagere school was lastig, maar ik had wel mooie punten. Daarom wou ik naar het gewoon secundair. Maar ze moeten niet de hele tijd rekening met mij houden. Ik ben wel eens over

het opstapje aan de klapdeuren gestruikeld. Daarom zit er nu overall witte verf op die opstapjes. Maar ik val nog altijd. Ik ben het nu eenmaal gewoon over dingen te struikelen. Nee, ik maakte me meer zorgen dat ik niet zou kunnen volgen omdat ik nu eenmaal trager lees."

Myriam: "Samen met de mama van Quentin en onze zorgcoördinator Veerle Lazou maakten we goeie afspraken. Quentin kreeg een vaste plaats vooraan in de klas. Hij kreeg meer tijd voor toetsen en proefwerken. We gaven teksten op voorhand mee naar huis, zodat hij ze al kon doornemen. Quentin leest soms met een loep, lijntje per lijntje, dat is enorm moeilijk en tijdrovend. Natuurlijk doken er problemen op: slides lezen, tv-kijken, dat is moeilijk voor hem. En als slechtziende een riviertje op de kaart zoeken, begin er maar aan. In het begin was er even paniek, toen hij niet meer kon volgen bij het noteren. Maar dan hebben we in-

gevulde werkboeken meegegeven en zijn notities gecontroleerd. Met resultaat: al bij de oktobertoetsen deed hij het super. Je zag hem steeds zelfzekerder worden in de klas. Het helpt natuurlijk dat we in koeien van letters op het bord schrijven.”

Quentin: “En jij schrijft de grootste koeien! Ze helpen mij hier enorm op school. Ze vergroten toetsen, er komt geen rood op het bord, ik krijg geen witte tekst op zwarte achtergrond. Ik voetbal ook gewoon mee. Mijn vrienden beseffen nauwelijks dat ik de bal maar half zie en dat is oké. Ik turn en zwem. Zonder bril. En ik ski. Mét bril, natuurlijk. De lift nemen? Vergeet het maar. Ik daal de trap even goed af als de andere leerlingen.”

Myriam: “Behalve bij brandalarm, dan krijgt hij een *buddy*. Maar voor de rest vergeet je het gewoon dat Quentin niet zo

goed ziet. Ik bewonder zijn optimisme, zijn enthousiasme en zijn moed om ondanks zijn beperking zo normaal te doen. ’t Is een plezier om hem in de klas te hebben. Hoe bang ik was in het begin, zo blij ben ik nu dat hij dit jaar weer bij mij zit.”

Quentin: “Mevrouw Vanhoutteghem is een superlieve leraar. Ze heeft enorm veel voor mij gedaan. Ze vond het ook geweldig dat ik haar aan haar voetstappen herkende lang voor ik haar had gezien. Altijd handig in de klas om te weten dat de leraar in aantocht is. Doordat ik minder goed zie, hoor ik veel beter. Ik kan een ambulance voorspellen. En ik steek de straat over met mijn ogen dicht. Ik hóór gewoon de auto’s en de fietsers. Auto’s zijn trouwens mijn grote passie. Later wil ik ze verkopen. Met de klanten babbelen, de boekhouding verzorgen, geen probleem. Mijn maat moet dan maar de testritten doen.” ✕

Vrije basisschool
Sint-Kornelis-Horebeke

De Sterrebloem
Meigem

Les onder de kerktoren

— Hoe overleeft een dorp zonder school? —

“In mijn schoolje zitten vijftig leerlingen, maar op het schoolfeest komt er achthonderd man”, glundert Rik Bossuyt. Hij is directeur van een van de kleinste scholen van het land. “Prachtig dat de school daar goed draait en leven brengt in het dorp”, zegt socioloog Dick van der Wouw. “Maar een dorp loopt heus niet leeg als je de school sluit.”

Diep in de Vlaamse Ardennen ligt Horebeke, de kleinste fusiegemeente van Vlaanderen. En diep in Horebeke ligt deelgemeente Sint-Kornelis-Horebeke. Met dorpsschool. Onder de kerktoren. Letterlijk. “Emielke, hoe is ’t, jongen?” Directeur Rik Bossuyt aait de jongste aanwinst van de school over de bol. Van elke leerling kent hij de naam. “En de hele familie. Want de school gaat al generaties lang mee. Zo komen overgrootouders hun achterkleinkinderen afhalen. De school zorgt nog als enige voor het sociale weefsel in dit dorp. De bakker, de slager en de buurtwinkel zijn verdwenen. Vroeger had je rond de kerk zeven cafés. Nu is er geen een meer.”

Geen klikjes

De school telt slechts drie juffen. Maar bij ziekte springen gepensioneerde onderwijzers en parttime leraren uit het dorp graag bij. “Als een leraar met pensioen gaat, heeft dat wel grote gevolgen. We hebben onlangs een juf vervangen die hier 39 jaar heeft lesgegeven. Toen zij begon, schreven we nog met kroontjespen en inktpot! Zij neemt een stuk van

het geheugen van de school mee. En een deel van het karakter. Anderzijds: zo breng je in één klap veel nieuwe ideeën binnen. Bovendien kan je geen klikjes vormen als je maar met drie bent. Je móet gewoon samenwerken. Ook voor toezicht op de speelplaats: één keer op de drie heb je prijs.”

De leerlingen komen te voet of met de fiets naar school. “Geen terreinwagens voor onze schoolpoort. Zelfs ouders die in de stad werken, laten hun kinderen hier schoollopen. Zo leren ze de andere kinderen van het dorp kennen. Zelf ben ik altijd naar school geweest in de stad Ronse. Toen ik in mijn geboortedorp Opbrakel mijn plechtige communie deed, kende ik daar niemand. Heel erg. Maar hier zitten alle ouders in de ouderraad. Geen verkiezingen nodig, brieven overbodig. Als je de juf wil spreken, spring je gewoon binnen voor een babbel. De nieuwe vloer in de klas is volledig betaald door de ouderraad en aangelegd door twee papa’s die in het buso lesgeven. Vrijwillig. Ondertussen hebben ouders en juffen de lokalen geschilderd. Dankzij hun werk en acties →

Rik Bossuyt
“Ik ben de eerste
directeur in honderd jaar
die niet uit het dorp komt”

Dick van der Wouw
**“Een kleine school kost
 het dorp een smak geld”**

zoals kaasavonden halen we tweehonderd euro per kind per jaar op. Zonder dat geld redden wij het niet.”

Het schoolgebouw is een beschermd monument. Via een geïmproviseerde trap mét valluik – “Drink liefst niet te veel Ename Tripel als je die moet afdalen” – klimmen we naar Riks bureau. Een duiventil onder de pannen, spartaans ingericht met een tafel en twee stoelen. “Maar wel draadloos internet”, lacht Rik. Directeurs van basisscholen zijn vaak manusje-van-alles: schoolhoofd, klusjes-én poetsman in één persoon. “Als directeur van twee scholen moet ik pendelen en delegeren. Maar onze leraren zijn het gewoon om hun plan te trekken. Als het vriest, hebben ze de kranen al afgesloten voor ik er nog maar aan gedacht heb.”

Spookdorp

De school ligt dicht bij de hoofdschool in Sint-Maria-Horebeke. Té dicht. Daarom dreigde ze vorig jaar in zwaar weer terecht te komen. Beide afdelingen hadden zowel een kleuter- als een lagere school, ook al telden ze samen slechts 131 leerlingen. Nu zitten alle kleuters in Kornelis, terwijl de lagerschoolkinderen in Sint-Maria-Horebeke schoollopen. Dat betekent eigenlijk dat beide dorpen een school zijn kwijtgespeeld. Maar de kinderen reageren heel enthousiast. Ook de ouders hebben er ondertussen vrede mee. Dat was niet zo

evident. “Sint-Kornelis is een gesloten gemeenschap waar je niet zomaar inbreekt. Ik ben de eerste directeur in honderd jaar die niet uit Horebeke komt. De ouders van Kornelis beschouwden Sint-Maria-Horebeke als ’t Stad. Alle kinderen naar één school overhevelen was dus geen optie. Trouwens, als de school verdwijnt, krijg je een dorp waar niemand elkaar nog kent.”

Oef, de school sluit

“Dat kleine dorpen zonder school minder leefbaar zouden zijn, is een populaire veronderstelling. Toch klopt ze niet”, zegt de Nederlandse socioloog Dick van der Wouw. Hij onderzocht het sociale weefsel in kleine dorpen in Zeeland mét en zonder dorpsschool. Wat blijkt? De dorpskernen zonder basisschool zijn er niet sterker vergrijsd. Er komen zelfs meer gezinnen met jonge kinderen wonen. En dorpskernen zonder basisschool zijn niet minder economisch vitaal dan vergelijkbare kernen mét een school.

Dick van der Wouw: “Een dorp is leefbaar als de omgeving aansluit op wat inwoners willen en nodig hebben. Als ze bijvoorbeeld niet meer tennissen, is een tennisbaan overbodig. En als er te weinig kinderen zijn in het dorp, moet je je afvragen of een school het dorp leefbaarder maakt, of veeleer andere initiatieven in de weg staat. Want een kleine school kost het dorp een pak geld. In Ellewoutsdijk (Zeeland) is een school gesloten die twintig jaar halsstarrig heeft gevochten om open te blijven. Dat zorgde voor een enorme negatieve sociale druk. Als ouders hun kinderen niet meer naar de dorpsschool stuurden, nekten ze die school. Maar anderzijds vroegen de ouders zich af of het wel verstandig was hun kind te laten opgroeien met slechts één tot twee klasgenootjes. Toen de school uiteindelijk sloot, ging er een zucht van opluchting door het dorp: ‘Nu kunnen we met een nieuwe,

positieve energie werken aan de leefbaarheid van het dorp’, hoorde je dan.”

De gesloten dorpsgemeenschap van vroeger bestaat niet meer. Mensen zijn mobieler geworden. Van der Wouw: “Niet alle dorpen hebben een eigen dorps huis, school of voetbalveld nodig. Mensen willen zich gerust verplaatsen voor kwalitatief hoogwaardige, goed bereikbare voorzieningen. Dorpen zijn woongemeenschappen geworden. Als het dorp opleeft, leeft de school weer op, maar niet omgekeerd. Uiteraard is het prachtig dat een dorpsschool goed draait. En natuurlijk komt op een schoolfeest de hele gemeenschap. Maar op het moment dat er geen school meer is, verdwijnt het traditionele ontmoetingspunt aan het schoolhek. Dat verplicht mensen om creatiever te worden om elkaar te blijven ontmoeten. En net dat zorgt voor een nieuwe dynamiek.”

**“Niet elk dorp
 heeft een school
 nodig”**

School zoekt lokalen

In Meigem, een dorp dat een verborgen bestaan leidt op het Oost-Vlaamse platteland, heeft die dynamiek een verdwenen school nieuw leven ingeblazen. De nieuwe basisschool De Sterreblom palmde er het gebouw in van het ter ziele gegane Meigem Schoolke. Op de speelplaats staat een gigantische notelaar. Uit die boom donderen een paar planken naar beneden, en daarna enkele kinderen. “Ze bouwen een boomhut”, lacht schoolhoofd-leraar én bioboer Ellen De

Ellen De Dapper

“Een nieuwe school die lokalen nodig heeft, komt al snel op het platteland terecht”

Dapper. “Vier jaar geleden sloot Meigem Schoolke omdat er maar vijftien leerlingen meer waren. Maar enkele actieve jonge ouders wilden absoluut een school in het dorp. Zo kwam ik met hen in contact. Mijn kinderen moesten immers net naar school. Ik wou hen niet naar een gewone school sturen, en ik dacht: dan start ik zelf maar een ervaringsgerichte school. Met de ouders van Meigem dorp. Want een school heeft lokalen nodig. En dan kom je al vlug bij verlaten schoolgebouwen op het platteland terecht. Nu onze school al meer dan zestig leerlingen telt, willen we het gebouw aankopen. Niet evident. We hebben weinig centen, en bovendien is het gebouw heel oud en niet geïsoleerd. Hoge kosten, dus. Ons schoolmateriaal komt uit de kringwinkel, maar net dat maakt de kinderen creatief.”

Ouders komen van ver voor het specifieke schoolproject van De Sterrebloem. Ellen De Dapper: “Driekwart van onze leerlingen komt uit naburige dorpen en steden, waardoor we veeleer een regioschool dan een dorpsschool geworden zijn. Een aantal kinderen van Meigem Schoolke zijn wél vertrokken. De redenen? Onze specifieke onderwijsvisie, maar ook het feit dat je twee kilometer verder in Nevele drie scholen hebt. Wij liggen over ’t water, aan de andere kant van de rivier. Dat is een psychologische drempel voor een hoop mensen. Maar stilaan groeien school en dorp naar elkaar toe. We stellen onze school elk jaar open voor de Bloedprocedures. Die palmt de hele school dan in met honderden kostuums en praalwagens. Eetfestijnen met de traditionele beenhesp houden we voorlopig buiten de deur, maar ons ontbijt is bij de dorpsbewoners een geweldig succes. Net als ons *Festje*, een klein festival waar we jongeren uit de buurt een plek op het podium geven. We willen hier immers blijven. Samenwerken met de oudere mensen. En kinderen uit jonge gezinnen aantrekken.”

Afstand vs. kwaliteit

Kan een kleine school even goed de kwaliteit bewaken als een grotere school? Dick van der Wouw heeft zo zijn bedenkingen: “Als we aan ouders vragen waarom ze voor de dorpsschool kiezen, dan is nabijheid belangrijker dan kwaliteit. Ouders zijn bereid een stuk kwaliteit in te leveren voor het gemak: ’s morgens vroeg een boterhammetje, kind de deur uit en klaar. Maar als het dorp geen school meer heeft, speelt kwaliteit wel een rol bij de schoolkeuze. Als leraar moet je daar een duizendpoot zijn, wil je al je taken naar behoren uitvoeren. Komt daarbij dat je in een grotere school als kind ook weerbaarder wordt en de stap naar het secundair makkelijker zet. De beschermende om-

geving van de kleinschalige school werkt snel beperkend. Als in een dorpsschool die ene juf of meester je steeds heel individueel begeleidt, word je sociaal gezien misschien heel kwetsbaar.”

Ellen De Dapper van De Sterrebloem is het daar niet mee eens. “Voor ons is dat kleinschalige net een troef. Elk kind krijgt een eigen leertraject. We luisteren écht naar de zorgen en de noden van elk individueel kind. Zo leren ze ook veel beter naar elkaar luisteren. Wij vinden het familiale, het huiselijke, het ritme van de natuur erg belangrijk. We hebben geen schoolbel. Je mag hier trager leven. Zo gaan we in tegen de maatschappelijke druk van snel, sneller, snelst. Dat lukt niet in een mastodontschool.” ✕

(Te) klein?

In Vlaanderen zijn er 36 scholen in het gewoon basisonderwijs met minder dan 50 leerlingen. De minimumnorm om je als school te vestigen én te blijven bestaan hangt af van het aantal inwoners per vierkante kilometer. Hoe minder inwoners per vierkante kilometer, hoe minder streng de normen. Zo hebben dorpsscholen in landelijke gebieden meer kans om te overleven. Voorbeeld? Een school in een gemeente met minder dan 75 inwoners per vierkante kilometer moet 70 leerlingen hebben in haar zesde bestaansjaar om te kunnen blijven bestaan. Als je als school onder de bestaansnorm duikt, heb je nog één schooljaar (een ‘genadejaar’) om opnieuw aan de norm te voldoen. Voor geïsoleerde scholen, vestigingsplaatsen en geïsoleerde vestigingsplaatsen gelden nog lagere bestaansnormen.

Kulliyatu Turasul
Islamic Secondary
School, Kano, Nigeria

IN BEELD

Say cheese

Van Qatar tot Peru, van Nederland tot Nigeria. Voor de serie *Classroom Portraits* portretteert de Britse fotograaf Julian Germain sinds 2004 schoolklassen over de hele wereld. "Sommige van deze leerlingen zullen dokter of kapper worden, anderen kok of crimineel", zegt Germain. "Wie naar hen kijkt, ziet de toekomst van hun land."

Zuiderpark LMC vmbo,
Rotterdam, Nederland

› uit 'Classroom portraits 2004-2012' door Julian Germain en Dr. Leonid Ilyushin, uitg. Prestel

ONDERZOEK

Meer leerstoornissen bij middenklasse

Kinderen van middenklassenouders hebben tien tot vijftien keer vaker een diagnose van een (leer)stoornis dan laaggeschoolde ouders. Dat blijkt uit onderzoek bij meer dan 11.000 kinderen in 71 scholen voor gewoon basisonderwijs in Vlaanderen en Brussel.

7,5 procent van de lagereschoolkinderen heeft minstens één stoornis als ADHD, dyslexie, dyscalculie of autisme. De meest voorkomende diagnoses zijn dyslexie en ADHD. In het eerste leerjaar heeft 3,5 procent van de leerlingen minstens een diagnose, in het zesde leerjaar 10 procent. Dat is vrij veel vergeleken met andere landen.

De kans op een diagnose is het hoogst bij kinderen van wie de ouders niet-universitair hoger onderwijs hebben gevolgd: 15 procent van deze kinderen heeft een diagnose. Ook kinderen van ouders met een diploma secundair onderwijs hebben vrij vaak een diagnose. “Een deel van die ouders gebruikt die diagnose om ondersteunende maatregelen voor hun kind af te dwingen en hen door het aso te loodsen”, meent professor ontwikkelings- en schoolpsychologie Wim Van den Broeck.

Zelf is Van den Broeck geen voorstander van die bijzondere maatregelen op basis van een diagnose. “Die maatregelen moeten altijd op maat van het kind zijn.” Kinderen van ouders die uitsluitend lager onderwijs hebben gevolgd, hebben zelden een diagnose. “Die ouders zijn minder bezig met school, kennen de stoornissen minder en hebben vaak geen geld om een logopedist, psycholoog of arts te betalen”, zegt Van den Broeck. “Als de school problemen bij die kinderen niet zelf aanpakt of hen niet doorverwijst, vallen deze kinderen uit de boot.” Kinderen van ouders die universitair onderwijs hebben gevolgd, hebben ook veel minder kans op een diagnose. “Wellicht zijn die ouders kritischer en laten ze hun kind niet zo snel een label opplakken. Mogelijk pakken ze de problemen ook meer zelf aan”, weet Van den Broeck. “De manier waarop diagnoses vandaag gesteld worden, zorgt voor ongelijke kansen”, besluit hij. “De sociaaleconomische achtergrond mag geen rol spelen bij de ‘kans’ op een diagnose. Daarom vertrouwen we de diagnostiek het best toe aan het CLB.”

© Thinkstock

VERKEER

Schoolbuurt is veilig

Twee op de drie ongevallen waarbij een kind overlijdt of zwaargewond geraakt tijdens de schoolperiode, gebeuren niet in de buurt van de school. Dat blijkt uit cijfers van het Belgisch Instituut voor de Verkeersveiligheid (BIVV).

“Door de verplichte zone 30, de vele Kiss and Ride-stroken en verkeersborden in de schoolomgeving een pak veiliger geworden”, aldus het BIVV. “Ook de gemachtigde opzichters of verkeersouders die de kinderen veilig helpen oversteken zijn een grote meerwaarde.”

GEZONDHEID

Melk is toch goed voor elk

Net nu veel scholen ongezonde frisdranken door melk vervangen, zegt Kris Verburgh – auteur van het populaire voedingsboek ‘De voedselzandloper’ – dat melk drinken ongezond is. Moeten we het ook op school van het menu schrappen? “Helemaal niet”, zegt het Vlaams Instituut voor Gezondheids promotie (Vigez). “Zoals met alles geldt: met mate.”

“Het is onduidelijk wat melk precies doet met het lichaam”, zegt Vigez. “Maar melk volledig schrappen uit je voedingspatroon is niet slim. Melk bevat een

unieke combinatie van een aantal essentiële voedingsstoffen. Wie geen melk wil of kan drinken, mag dit dus niet zomaar weglaten, maar moet deze voedingsstoffen op een andere manier binnenkrijgen.”

“Je kan het vergelijken met vegetarisme: je kan perfect gezond leven zonder vlees, maar dan moet je het op een volwaardige manier vervangen”, zegt Vigez. “Je lichaam heeft calcium nodig. Dat zit bijvoorbeeld ook in bepaalde groenten zoals broccoli, noten en peulvruchten. Maar je moet hier in verhouding veel meer van

eten om de nodige hoeveelheid calcium binnen te krijgen én op te nemen. Melk is dus de gemakkelijkste bron van calcium.”

Hoeveel melk we dan per dag moeten drinken? “Wij raden aan om 450 tot maximaal 600 ml melk of afgeleide producten per dag te gebruiken. Opgelet, daar zit ook yoghurt bij. Drink dus bijvoorbeeld twee kleine glazen melk van 150 ml en een potje yoghurt. En belangrijk: kies voor magere of halfvolle producten zonder toegevoegde suiker.”

GEZONDHEID

Cannabis roken maakt je dommer

Wie vóór zijn achttiende minstens vier keer per week cannabis rookt en ook daarna blijft gebruiken, heeft als volwassene een lager IQ dan als kind. Dat zeggen Nieuw-Zeelandse onderzoekers op basis van een studie waarvoor ze ruim duizend mensen van hun 13de tot hun 38ste jaar opvolgden. Wie pas als volwassene cannabis gaat gebruiken, wordt niet zo snel dommer.

“De resultaten bevestigen dat hersenen die nog in ontwikkeling zijn, extra kwetsbaar zijn voor de schadelijke effecten van drugs”, aldus onderzoeker Terrie Moffitt. Hoe meer cannabis je gebruikt, hoe groter de achteruitgang. De schade is onomkeerbaar. Zelfs wie op latere leeftijd stopt of minder gaat gebruiken, haalt als 38-jarige slechtere resultaten op een IQ-test dan als 13-jarige.

OPMERKELIJK

Boete tegen braindrain

Bij aanvang van hun studies moeten Hongaarse studenten voortaan een contract ondertekenen waarin ze beloven na het behalen van hun diploma in hun thuisland te blijven. Over een periode van twintig jaar moeten ze minstens dubbel zolang als hun studietijd in eigen land werken. Anders moeten ze hun studiekosten terugbetalen. Met de maatregel wil de regering de braindrain naar het buitenland stoppen. Door de economische crisis dreigt Hongarije nog meer dan vroeger leeg te lopen. Liefst een op de twee Hongaren onder de dertig jaar zou van plan zijn het land te verlaten. De reden? Hongaren kunnen in het buitenland een veelvoud verdienen van de lonen in eigen land.

© Klasse

Jeugdbeweging

250.000

Vlaamse jongeren zitten in een jeugdbeweging. Met 100.000 leden is Chiro veruit de populairste jeugdbeweging. 75.000 kinderen en jongeren zijn lid van Scouts en Gidsen Vlaanderen. KSJ-KSA-VKSJ vervolledigt de top drie met 35.000 leden. Op vrijdag 19 oktober is het Dag van de jeugdbeweging. Dan trekken honderden leerlingen in uniform naar school.

Deelnemen? Download het lespakket op www.dagvandejeugdbeweging.be.

SCHOOLKOSTEN

Kotstudenten 4000 euro duurder

Een kotstudent zonder studiebeurs kost jaarlijks 12.301 euro. Een pendelstudent slechts 8.007 euro. Dat blijkt uit de brochure 'Hoeveel kost een student' van het Centrum voor budgetadvies (Cebud).

Als pendelstudenten met de auto rijden en niet met het openbaar vervoer, komt daar wel 3000 euro bij. Opvallend: de eigenlijke studiekost bedraagt maar een fractie van het totaal: 1280 euro voor een niet-beursstudent. Dat geld gaat op aan inschrijvingsgeld, cursussen, computer. Het grote verschil komt vooral door de huurprijs van een kot en het eten. Gemiddeld kost een kot jaarlijks 3300 euro, met 550 extra aan vaste kosten. Thuis hebben pendelstudenten 4,20 euro per dag nodig voor drie gezonde en evenwichtige maaltijden en enkele tussendoortjes. Bij een kotstudent loopt dat op tot 4,90 euro per dag. Kotstudenten koken immers niet alleen hun potje zelf, tijdens blok en examens gaan ze ook naar het studentenrestaurant eten.

© Thinkstock

LOOPBAAN

Anciënniteit in de kleuterklas

Zij-instromers die uit andere sectoren de stap naar het kleuteronderwijs zetten, moeten hun opgebouwde anciënniteit kunnen meenemen. Dat vindt minister van Onderwijs Smet.

Momenteel kan dat enkel voor leraren van technische en praktische vakken in het secundair onderwijs, met een beperking tot tien jaar. Om het dreigende tekort in het kleuter-

onderwijs op te vangen, werden bij de start van dit schooljaar al een aantal maatregelen van kracht. Zo kan de school voortaan kinderverzorgers inschakelen in de kleuterklas, als ze geen kleuteronderwijzers vindt. Basisscholen van een scholengemeenschap kunnen lestijden ook samenleggen tot een volwaardige opdracht. Zo kunnen ze leraren overall in de scholengemeenschap aan het werk zetten.

PRIVACY

Camera in de kleedkamer

In meer dan tweehonderd middelbare scholen in Groot-Brittannië zijn douches en kleedkamers uitgerust met bewakingscamera's. Dat blijkt uit onderzoek van Big Brother Watch, een groep Britse privacy-activisten. Big Brother Watch vindt dat scholen duidelijk moeten maken waarom ze camera's gebruiken en wat er met de videobeelden gebeurt. Directeuren van betrokken scholen zeggen dat de camera's dienen om de veiligheid van de scholieren te waarborgen en pesten tegen te gaan. De camera's zijn volgens hen alleen gericht op deuren en nemen geen intieme beelden op. Big Brother Watch schat dat

100.000 camera's Britse scholieren en leraren in de gaten houden.

Ook in Vlaanderen zijn camera's op school geen uitzondering meer. "Als de school camera's alleen gebruikt om inbraken, vandalisme ... tegen te gaan, volstaat het om een aangifte te doen bij de Privacycommissie en een pictogram te hangen bij de ingang", zegt Eva Wiertz van de Privacycommissie. "Als ze de camera's ook wil inzetten om leerlingen in de gaten te houden, dan moet ze de leerlingen en de ouders daarover informeren. Dat gaat het makkelijkst via het schoolreglement."

© Thinkstock

“Weg met hokjes op de speelplaats”

— School in Zelzate test hervorming secundair uit —

Al maanden verhit de hervorming van het secundair onderwijs de gemoederen in de Vlaamse lerarenkamers. De Sint-Laurens scholen in het Oost-Vlaamse Zelzate wachtten de uitkomst niet af. Zij maakten vorig schooljaar al komaf met de opdeling in aso, tso en bso. Leerlingen kiezen daardoor sneller een studierichting die hen ligt. Ook hun leraren werken nu meer samen. Al blijft de aanpassing voor sommigen groot.

Het Sint-Laurensinstituut (aso) en het Technisch Instituut Sint-Laurens (tso en bso) liggen op dezelfde campus en delen al jaren lesgebouwen, speelplaatsen en andere accommodatie. “Toch waren het tot vorig schooljaar twee aparte werelden. Zowel leraren als leerlingen hadden nauwelijks contact met elkaar. Absurd eigenlijk”, zegt Dirk Desmet, al 21 jaar directeur, eerst van het aso en daarna van de technische school.

Sinds vorig schooljaar werken de twee scholen nauw samen. De ruim 1100 leerlingen zitten niet meer samen per onderwijsvorm maar per graad, met elk hun eigen gebouwen en speelplaats. “Daardoor kunnen we alles perfect afstemmen op hun leeftijd. Zo leunt de aanpak in de eerste graad nog dicht aan bij die van de lagere school terwijl we de leerlingen in de derde graad veel vrijer laten.” Een brede, gemeenschappelijk-

ke eerste graad met heterogene klasgroepen hebben ze in Zelzate niet. “Wij kiezen nog steeds voor homogene groepen per richting. Het verschil tussen de leerlingen mag niet té groot zijn. Dat werkt niet. Binnen de klas proberen we wel zo veel mogelijk te differentiëren.”

Cultuurclash

“De indeling in aso, tso en bso hebben we hier wel afgeschaft. Al merken de leerlingen daar voorlopig nog niet veel van”, geeft Desmet toe. “Ze zitten in dezelfde gebouwen en zien elkaar op de speelplaats maar volgen nog steeds hun vroegere richtingen. We zijn nu eenmaal gebonden aan de huidige regels.” Is dat geen nadeel? “Niet echt. We weten nog niet zeker wat de hervorming uiteindelijk zal inhouden. Door binnen het bestaande kader te werken, nemen we geen risico’s. Ik heb geen zin om alles terug te schreeven als de plannen nog veranderen.”

De leraren merken het verschil wel. De school is niet meer opgedeeld in de drie klassieke onderwijsvormen maar in vijf departementen over de grenzen van aso, tso en bso heen: Techniek-Wetenschappen, Sociale Wetenschappen, Economie, Talen en Creatie en Kunst. “Die zijn gebaseerd op de zogenaamde belangstellingsgebieden uit het plan van minister van Onderwijs Pascal Smet”, legt Desmet uit. “Leraren uit het aso, tso en bso die vroeger elk op hun eilandje zaten, moeten nu samenwerken. Voor sommigen was dat toch even wennen. Vooral de clash van twee schoolculturen zorgde voor spanningen en praktische problemen.” →

Promotie naar aso

Voor leraar chemie Sabine De Coninck was het alvast een zwaar jaar. Vooral dat alle veranderingen in één keer werden doorgevoerd, vond ze niet evident. “We kregen nieuwe collega’s, moesten al het materiaal van het aso naar onze gebouwen verhuizen, medewerkers van het secretariaat kregen een andere functie ... Beide scholen hadden ook hun eigen regels en gewoonten: in het aso mochten de leerlingen tijdens de middagpauze niet naar buiten, in het tso en bso moesten de leerlingen rechtstaan als de leraar binnenkwam ... Dat zorgde voor spanningen. In de lerarenkamer zaten de leraren van het aso en de technische school meestal aan een aparte tafel. Dat is nu wel al beter. Maar dat heeft zijn tijd nodig. In het tso zijn we nu eenmaal lossers en zeggen we vlugger ons gedacht dan in het aso.” Tot vorig schooljaar gaf De Coninck enkel les in het tso. Dit schooljaar komt ze

ook enkele uren in het aso. Of ze een verschil merkt bij de leerlingen? “Tso-leerlingen zijn veel meer recht voor de raap. Ze hebben ook nog steeds vooroordelen over elkaar. Mijn tso-leerlingen zien mijn overgang naar het aso bijvoorbeeld als een promotie. Zelfs zij schatten het aso dus hoger in. Heel jammer eigenlijk. De richtingen zijn anders maar daarom ben je niet meer of minder waard.”

Dat vindt ook Kristof Vanstechelman, leraar Duits en Nederlands in het aso. Toch moeten de verschillen zeker niet helemaal verdwijnen. “Aso-leerlingen zijn nu eenmaal anders dan tso- en bso-leerlingen. Dat merk ik als ik studie moet geven in het tso. Die leerlingen zijn veel directer. Door de tussenschotten weg te halen leren we elkaar misschien beter kennen en appreciëren maar we moeten ook de eigenheid van elke onderwijsvorm bewaken. Een aso-leerling heeft recht op sterk theoretisch onderwijs dat hem voorbereidt op

hogere studies, terwijl een bso-leerling een sterke praktijkopleiding moet krijgen die hem klaarstoomt voor de arbeidsmarkt. Het zou zonde zijn als dat verloren ging. Overleg is daarbij cruciaal. Want wij moeten het uiteindelijk waarmaken in de klas.”

Brandjes blussen

Een sleutelrol in het overleg tussen leraren en directie is weggelegd voor de departementshoofden: ervaren leraren die enkele uren zijn vrijgesteld om de departementen te leiden en een brug vormen tussen leraren en directie. Aan het hoofd van het departement Techniek-Wetenschappen staan Anja Vaesen en Annick Biesbroeck. “Vorig schooljaar moesten we vooral brandjes blussen en praktische problemen oplossen”, zegt Vaesen. “Dit jaar focussen we ons op inhoudelijke projecten. Zo willen we over de grenzen van de departementen heen afspraken maken over hoe we leerlingen evalueren.”

Boven v.l.n.r.: Dirk Desmet, Sabine De Coninck, Kristof Vanstechelman, Anja Vaesen

Onder v.l.n.r.: Tony De Bonte, Stijn Coppejans, Chiel Daelman, Lara Van Damme

“In de lerarenkamer zaten leraren uit het tso en aso apart”

Leraren die vroeger alleen in het aso lesgaven, confronteren hun leerlingen nu met toepassingen in de praktijkzaal van de tso'ers.

“Techniek-Wetenschappen is het departement bij uitstek waar aso, tso en bso elkaar raken”, weet Vaesen. “Voorlopig plukken vooral de leraren daar de vruchten van. Collega’s die vroeger nauwelijks contact hadden met elkaar, wisselen nu ideeën en lesmateriaal uit. Dit jaar willen we ook de leerlingen erbij betrekken. We laten aso’ers in het vak seminarie op bezoek gaan bij de tso-leerlingen van mechanica en elektriciteit. Zo kunnen we hun laten zien hoe je de theorie toepast in de praktijk. Later zullen ze trouwens ook moeten samenwerken op de werkvloer. Door elkaar beter te leren kennen verdwijnen de vooroordelen misschien ook.”

Dat hoopt ook Tony De Bonte, leraar mechanische vormgeving in het tso. “De meeste aso-leerlingen hebben geen flauw idee van wat leerlingen in het tso doen. Een bezoek aan mijn les waar leerlingen uitleggen hoe ze wiskunde en wetenschappen gebruiken om met computergestuurde machines te werken, opent hun ogen.” Ook Stijn Coppejans, leraar elektriciteit in het tso en fysica in het aso, gelooft dat je de vooroordelen zo kan doorbreken. “Vóór de hervorming deelde een denkbeeldige lijn de speelplaats in twee stukken. Het stuk van het aso was de ‘goede speelplaats’ en was verboden terrein voor de leerlingen van de technische school. Terwijl die leerlingen toch allemaal gelijk zijn? Ze kennen elkaar ook van buiten de school in de jeugdbeweging, sportclub ... en denken helemaal

niet in hokjes. Waarom zou je hen dan op school van elkaar scheiden?”

Niet meer zakken

Wat vinden de leerlingen? “Ik had wel een negatief beeld van tso’ers en bso’ers, maar door samen te zitten, zijn die vooroordelen grotendeels verdwenen”, zegt Kato Van den Fonteyne uit 6 aso Moderne talen - Wetenschappen. “Ik heb zelfs heel veel nieuwe mensen uit tso en bso leren kennen. Eigenlijk verschillen ze niet van aso’ers. Ze zitten gewoon in een andere richting.” Dat ondervond Chiel Daelman uit 6 tso Chemie vorig schooljaar aan den lijve. “Mijn punten in 5 aso waren zo slecht dat ik halfweg het jaar moest overstappen naar tso. Ik zag daar enorm tegenop. Uiteindelijk viel het reuze mee. Ik kwam in een heel leuke klas terecht. Ik doe het ook veel liever.” Zijn er dan geen nadelen? “Toch wel”, zegt Lara Van Damme uit 6 tso Gezondheids- en Welzijnswetenschappen. “Aso-leraren zijn strenger. Onze mp3-speler aanzetten in de studie of samenwerken mag bijvoorbeeld niet bij hen.”

“Negatieve studiekeuzes behoren stilaan tot het verleden”, weet directeur Desmet. “Leerlingen die vroeger zo lang mogelijk in het aso bleven tot het echt niet meer lukte, beslissen nu sneller zelf om de overstap al bijvoorbeeld in de tweede graad te maken. Door de kruisbestuiving vormt de school een geheel en kunnen leerlingen

ook veel vlotter veranderen van richting. Ze blijven op dezelfde school en kiezen gewoon een andere richting die meer op de praktijk gericht is. Zowel bij leerlingen als ouders is de weerstand tegen een overstap nu al minder groot. Ze zien het niet meer als ‘zakken’. En daar gaat het uiteindelijk om: leerlingen een richting laten kiezen op basis van hun interesses en talenten in plaats van maatschappelijk aanzien.” ✕

Overleg gaat verder

Minister van Onderwijs Pascal Smet overlegt nog met alle betrokkenen over de hervorming van het secundair, op basis van het rapport Monard. Dat rapport is opgenomen in het regeerakkoord. “Over de knelpunten is iedereen het eens. Te veel zittenblijvers, te veel schoolverlaters zonder diploma, te grote verschillen naargelang het socio-economisch profiel van de leerlingen, de waterval ... Daar moeten we samen aan werken”, aldus Smet. Rond januari 2013 wil hij met een nieuwe conceptnota naar de regering. Nadien is er nog tijd en ruimte voor maatschappelijk debat. De minister hoopt op een akkoord tegen 2014.

Bekijk ook het filmpje dat TV.Klasse draaide in Zelzate op www.tvklasse.be.

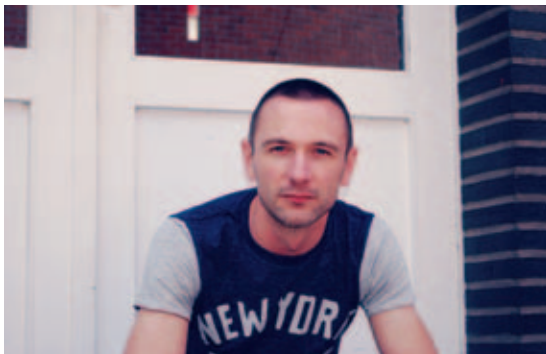
Ik zou het als directeur heel moeilijk vinden om binnen mijn team objectief te beslissen wie een bonus verdient. De overheid investeert beter in meer omkadering. Maak leraren met veel ervaring een paar uur lesvrij in plaats van ze meer te betalen, zodat ze hun expertise kunnen delen. (Ann Eeman, BSGO Centrum Geraardsbergen)

Een verschillend loon zou voor veel onvrede zorgen. Je krijgt ruzie in je team om geld in plaats van een groep die er samen voor gaat. Waar is de inzet uit liefde voor het beroep en voor je leerlingen als alles berekend is en niets spontaan? (Thomas D'Aubioul, BSGO Centrum Geraardsbergen)

Loon naar werken, ook voor leraren?

Wie zich extra blijft inzetten, mag daarvoor beloond worden. Dat zou de 'uitbollers' stimuleren. Er mag gerust wat competitie zijn, in de privésector is dat ook zo. En waarom niet een heel team belonen voor het goede werk dat het levert? (Geert Van Trimpont TI Sint-Jozef Geraardsbergen)

Ik zetel in heel wat vergaderingen: de pedagogische raad, de pastorale raad, de cel leerlingenbegeleiding ... maar zou me er niet goed bij voelen om daarvoor extra betaald te worden. (Rita Van den Driessche, TI Sint-Jozef Geraardsbergen)

Appreciatie krijgen voor extra taken is leuk, maar ook een financiële beloning mag best. Klasgrootte kan een criterium zijn voor een hoger loon, of lesgeven in de hogere graden. Mocht ik een collega krijgen met een masterdiploma, dan mag zijn loon navenant zijn. Hij heeft er tenslotte voor gestudeerd. *(Jolien Verspeeten, BSGO Centrum Geraardsbergen)*

In Nederland is een plan afgevoerd waarbij leraren beloond zouden worden voor extra prestaties. In andere sectoren is verloning volgens prestaties al langer ingeburgerd. Ook in het loopbaandebat is het een discussiethema. Kan het ook leraren stimuleren om beter te presteren? Of ondermijnt het de teamgeest? En telt dan de zwaarte van je klas mee? De kwaliteit van je lessen? Of vooral je inzet op school?

In een bedrijf word je, naarmate je specialiseert, beter betaald. In het onderwijs verdwijnen ervaren leraren vaak uit de klas wanneer ze expertise hebben opgebouwd. Dat is de enige manier om een carrière op te bouwen. Als ze toch blijven lesgeven, krijgen ze vaak de moeilijkste klassen. Dat is een straf in plaats van een beloning. *(Patrick Capiau, TI Sint-Jozef Geraardsbergen)*

Zo reageren leraren op www.klasse.be/leraren

- Je stimuleert leraren niet door ze meer te betalen. Dat doe je wel door ze uit te dagen, door de vlakke loopbaan te doorbreken, met een schouderklopje. Letterlijk. *(Stijn)*
- Echte waardering is er pas als die gepaard gaat met echte beloningen zoals meer loon, de mogelijkheid om opleidingen te volgen, een laptop, een goed uitgeruste vaste klas, budget om uitstappen te maken, een gratis abonnement voor het openbaar vervoer ... *(Gert)*
- Ik vraag me af wie zal beslissen of je goed presteert of niet. Is dat niet erg subjectief? Wie op een goed blaadje staat bij de directeur is niet automatisch de hardste werker. *(Friedl)*
- Bijscholing, ervaring, positieve doorlichtingen van je vak ... waarom kan dat niet minstens gedeeltelijk je loon bepalen? Een gemeenteambtenaar krijgt op die manier toch ook een loonsverhoging? *(Tom)*
- Het onderwijs moet eerst het principe 'Gelijk loon voor gelijk werk' toepassen. Een leraar met een bachelordiploma heeft 25 procent minder loon dan een master voor dezelfde job. *(Jozef)*
- Wie zich extra inspant of zijn jarenlange expertise kan inzetten mag worden beloond. Een dokter die specialisaties behaalt, krijgt die toch ook gevalideerd? *(Philip)*
- Spendeer liever eerst meer middelen aan goede werkomstandigheden: een goed uitgerust, apart lokaal voor zorgleraren, digitale borden en computers in alle klassen, een degelijk digitaal platform. *(Ina)*
- Ik heb in de privésector gewerkt. Daar zorgt verloning volgens prestatie voor mouwvegers, mensen die enkel werken als de baas kijkt en bazen die mensen voortrekken. Is dat wat we willen in het onderwijs? *(Frans)*

Geef je eigen mening op klasse.be/leraren. En antwoord meteen op de nieuwe vraag van de maand: **mogen ouders bij jou mee de klas binnen?**

Hoe ontvang ik een anderstalige nieuwkomer?

Klasse vraagt het aan *Mie Sterckx* van het Centrum voor Taal en Onderwijs, het Vlaams expertisecentrum voor taalonderwijs (KU Leuven).

✉ “Ik krijg weldra een Armeens meisje in de klas. Nadalia spreekt geen woord Nederlands. Hoe begin ik daaraan?”
(Brenda B.)

- 1 Stel de anderstalige nieuwkomer zo snel mogelijk op haar gemak.** Het is voor kinderen heel stresserend als ze plots in een milieu komen waar ze hun taal niet horen. Laat de leerling tot rust komen. Toon haar je bent welkom. Laat ook voelen dat het niet is omdat zij geen Nederlands kent dat zij daarom niets kan. Zorg dat ze meteen meedoet aan het dagelijkse leven in de klas en op school. Die regelmaat brengt rust. Je weet niet altijd wat zo'n anderstalige nieuwkomer heeft meegemaakt. Komt ze uit een oorlogsgebied, heeft ze traumatische gebeurtenissen achter de rug?
- Sommige nieuwkomers hebben nog nooit onderwijs gevolgd. **Maak duidelijk wat de gewoonten zijn op school:** waar is de eetzaal, wanneer zwemmen we, hoe verloopt dat? Toon de belangrijke plaatsen op school. Bekijk met de klasgenoten wie peter/meter/buddy wil zijn. Dat kan elke week iemand anders zijn. Deze leerling kan naast de nieuwkomer zitten, samen de oefening in het boek maken, aanwijzen, helpen ...
- 3 Leer de nieuwkomer snel de basistaal aan die je gebruikt in de klas:** 'Kom aan het bord', 'Neem je boek', 'Nu is het

speeltijd'. In basisscholen is er vaak geen onthaalklas. Misschien kan een gepensioneerde leraar helpen, een vrijwillige ouder, een buurvrouw, andere leerlingen. In het middelbaar stuur je de leerling beter door naar een secundaire school die wel onthaalonderwijs organiseert. Op die leeftijd meteen instappen in de gewone klas is voor de meeste leerlingen te moeilijk. In het onthaalonderwijs krijgen ze een stevige basis mee. Maak duidelijk dat de leerling na een jaartje opnieuw in jouw school welkom is.

- 4 Benut vooral de praktische lessen om taal aan te leren:** de knutselles, de turnles, de praktijkles. Vaak beseffen bijvoorbeeld de turnleraren niet hoe belangrijk ze zijn. Begrippen als voor, achter, links, rechts, eerst doe je dit, dan doe je dat ... kan je makkelijk overbrengen door handelingen voor te doen. De nieuwkomer is nooit 'het probleem' van de klas of taalleraar alleen.
- 5 Maak de lessen zo visueel en concreet mogelijk.** Biologielessen lenen zich daar makkelijker toe dan pakweg geschiedenis. Heel concrete lessen die je erg visueel maakt zijn beter, niet enkel voor anderstalige nieuwkomers. Bekijk het zo: een anderstalige nieuwkomer daagt je uit om je onderwijs zo goed mogelijk te maken.
- 6 De lessen Nederlands zijn de moeilijkste.** Ook al komt de leerling uit de

onthaalklas, reflecteren op een vreemde taal is moeilijk. Wees daarom flexibel in de evaluatie. Let vooral op de evolutie die een anderstalige nieuwkomer maakt. Misschien is het ook beter om de nieuwkomer niet na één jaar te evalueren, maar na één graad.

Lees meer over hoe je anderstalige nieuwkomers in de klas ontvangt (met lesmateriaal) op www.cteno.be en www.anderstaligenieuwkomers.be

De onthaalklas

De overheid bepaalt niet hoe een basisschool onthaalonderwijs moet organiseren. In de praktijk komen dan ook heel wat verschillende organisatievormen voor. Vanaf een bepaald aantal nieuwkomers kan de school er aanvullende lestijden voor krijgen.

In het secundair onderwijs hebben anderstalige nieuwkomers gedurende minimaal één schooljaar recht op onthaalonderwijs in de onthaalklas. Dat wordt georganiseerd op het niveau van de scholengemeenschap. Daarna gaan ze naar de gewone klas. In juni 2012 boden 46 scholen en 12 Centra voor Deeltijds Onderwijs onthaalonderwijs aan. De lijst vind je op www.ond.vlaanderen.be (zoekwoord: onthaalklas).

IN DE KLAS

Heb jij een handige tip voor een collega of zit je met een probleem in de klas waar je graag een antwoord op wil? Dan is 'In de klas' jouw rubriek. **Mail je tips en vragen naar indeklas@klasse.be**

© Thinkstock - Stockphoto

Les- en spelmateriaal voor de verkiezingen van 2012 vind je op www.dekrachtvanjestem.be

Informatie en standpunten over zorgvuldig bestuur: www.ond.vlaanderen.be/zorgvuldigbestuur

“Mevrouw, voor wie stem jij?”

Wat antwoord ik als een leerling die vraag stelt?

KRIS VAN DEN BREMT, COÖRDINATOR VAN 'DE KRACHT VAN JE STEM', VLAAMS PARLEMENT:

“Denk samen met je collega’s en directie goed na of je die vraag beantwoordt of niet. Wat is de visie van de school? Als je vooral de rol van moderator opneemt, kan je antwoorden dat je niet wil vertellen voor wie jij stemt. Omdat je de leerlingen niet wil beïnvloeden en ze het best op basis van de inhoud (de partijprogramma’s en visies) een eigen mening kunnen vormen. Je wil een open discussie modereren en vindt dat je daarom beter geen standpunt inneemt. Leg dat zo uit aan de leerlingen.

Maar je kan ook beslissen om je stemintenties wel mee te delen. Leg dan uit dat jouw mening er slechts één is naast andere en dat democratie precies betekent dat mensen met verschillende meningen respectvol in discussie gaan. Zorg er in elk geval voor dat je antwoord niet begrepen kan worden als propaganda of als een stemadvies, want dat kan echt niet. De Commissie Zorgvuldig Bestuur is hierover heel duidelijk: ‘Het is niet aanvaardbaar dat het onderwijspersoneel tijdens de lessen een oordeel uitspreekt over één bepaalde politieke partij.’”

“Ik ben verliefd op jou”

Een leerling vertelt dat ze verliefd is op je. Wat doe je?

- 1 Ga meteen in gesprek en leg uit waarom je dit gesprek wil.
- 2 Zeg haar dat je waardeert dat ze haar gevoelens kenbaar heeft gemaakt (“Dat is moedig, dapper, eerlijk ...”).
- 3 Zeg expliciet en ondubbelzinnig dat je niet verliefd bent op haar.
- 4 Zeg dat er in de omgang in de klas niets zal veranderen.
- 5 Zeg dat je iemand kan helpen vinden om met haar over die verliefdheid te praten maar dat dat niet met jou kan.
- 6 Sluit het gesprek niet te abrupt af. Geef de leerling even de tijd om te bekomen. Kom na dit gesprek niet meer terug op de verliefdheid, tenzij je nieuwe signalen krijgt.

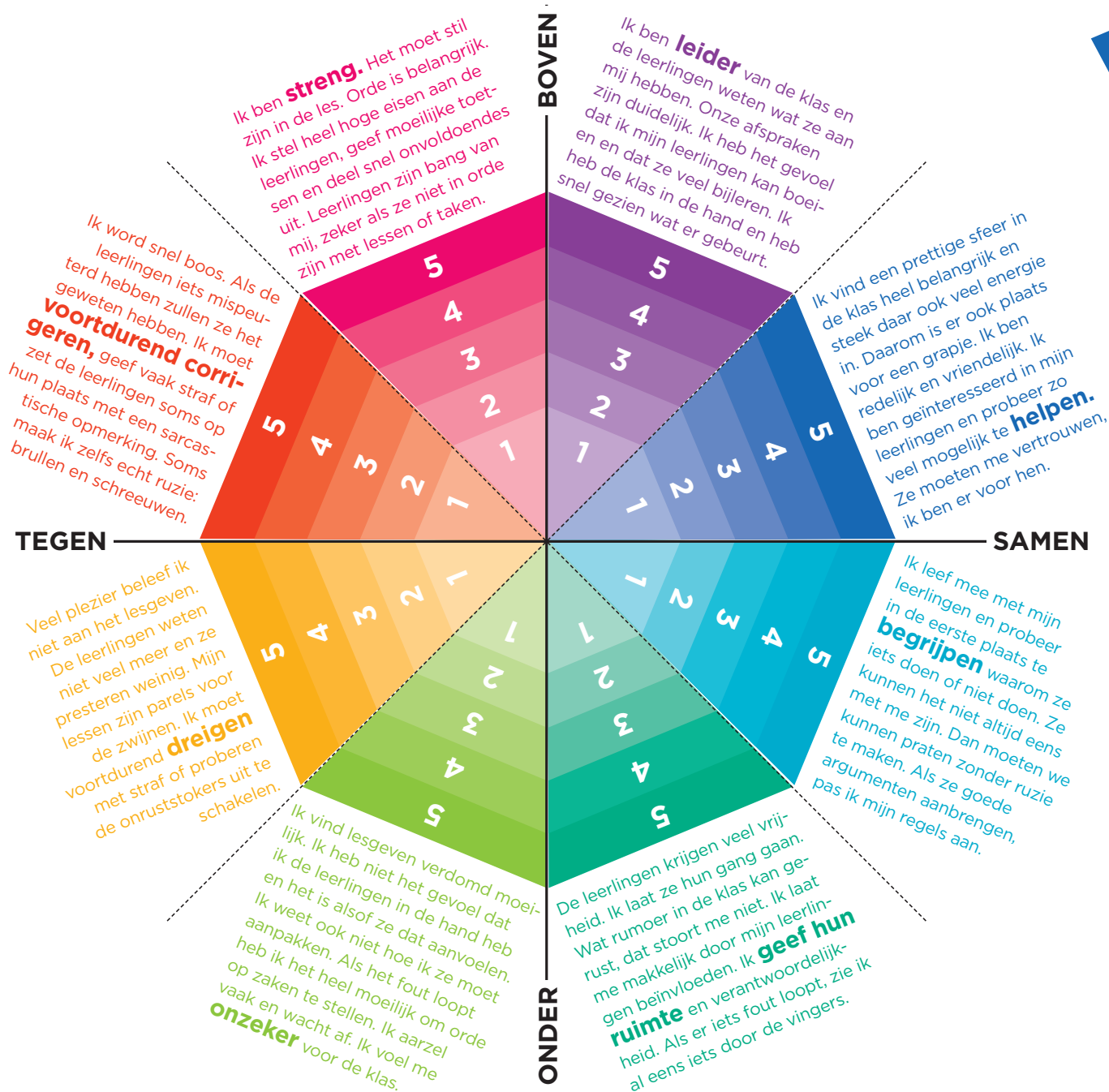
© Thinkstock - Stockphoto

Lees de nieuwe Eerste Lijn over seksueel grensoverschrijdend gedrag. Die vind je in het hart van dit tijdschrift.

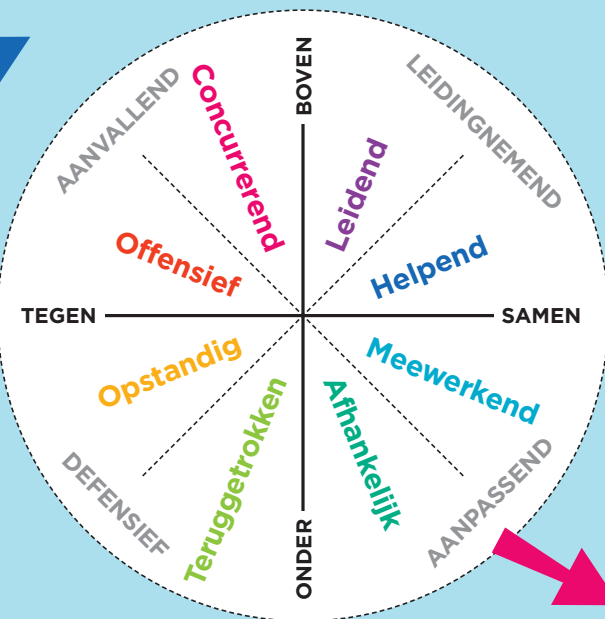
Of lees ‘Gedist?’ van Debby Dacier e.a - www.cps.nl

Welk type leraar ben jij?

Lees de acht beschrijvingen en duid in elke driehoek aan of je je niet (1), weinig (2), matig (3), goed (4) of heel goed (5) herkent. Verbind daarna de resultaten.

Ontdek je leiderschapsstijl:

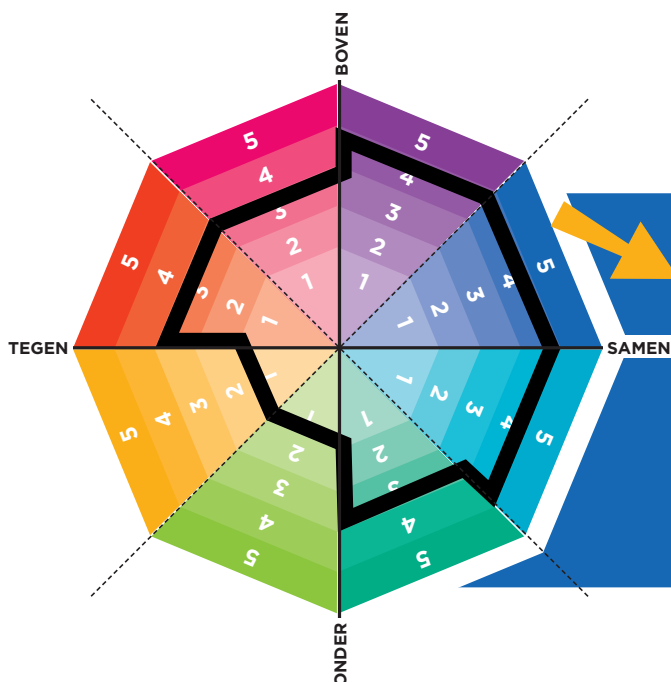

Je hebt de schijf op de linkerpagina ingevuld? Leg ze op het rooster hiernaast en bekijk je leiderschapsstijl. Maak de oefening ook eens voor de leraar die je zou willen zijn. Of bespreek en vergelijk je profiel met je mentor, je directeur, een goede collega.

De horizontale as toont iets over je nabijheid bij leerlingen. Sta je vooral dicht bij de leerlingen en heb je een samengevoel (je tekening is groter aan de rechterkant) of bekijk je leerlingen meer als tegenstanders (je tekening is vooral links groter). Leerlingen voelen zich beter in de klas bij een leraar die zichzelf eerder als een coach ziet dan als een tegenstander. Al is tegengedrag soms nodig.

De verticale as zegt iets over je machtsverhouding: vertoon je vooral bovengedrag (je tekening is bovenaan groter) of ondergedrag (je tekening is onderaan groter)? Leerlingen leren meer bij leraren met bovengedrag.

Natuurlijk herken je je wel in alle types. De ene klas is de andere niet en het ene moment ook niet het andere. Toch zit je tekening mogelijk meer uitgesproken boven of onder, links of rechts in het kleurenschema.

Debbie doet het je voor:

Debbie scoort sterk op de samen-as. Ze staat dicht bij haar leerlingen. Ze neemt duidelijk de leiding en staat open voor de mening van haar leerlingen. Ze hoeft zich zelden defensief of aanvallend op te stellen in de klas. Maar ze staat wel op haar strepen (bovengedrag).

Schrap 'moeten' uit je woordenboek

Vervang het door 'willen', 'kunnen' of 'mogen'. Welk gevoel geeft dat?

PROF. MAARTEN VANSTEENKISTE, (UGENT): "Je kan gemotiveerd zijn voor een taak of opdracht omdat je het moet (van de leraar, van je ouders), het van jou verwacht wordt, omdat je de lat voor jezelf hoog legt ... Eigenlijk sta je onder druk, je hebt geen andere keuze dan je best te doen. Dat heet **gecontroleerde motivatie**. Of je bent gemotiveerd omdat je gepassioneerd bent, je de taak zinvol vindt, je helemaal jezelf kan zijn, je de taak met een zekere vrijheid kan doen. Je het doet het met volle goesting. Dat heet **autonome motivatie**."

Onderzoek toont aan dat je de tweede soort taken het langste volhoudt, het beste uitvoert en het liefste doet. 'Jullie moeten', 'Ik verwacht dat', 'Als het niet in orde is dan' leiden naar gecontroleerde motivatie. 'Willen jullie tegen morgen' 'Kunnen jullie eens bekijken' 'Jullie mogen daar nu' moedigen de autonome motivatie aan, de 'goesting'. Daardoor zal je leerling zich beter in zijn vel voelen, maar ook jij als coach."

Klasse werkt samen met www.iederecoach.be. Volg hier gratis het online tienweken traject.

Elke leraar is een coach.
Daarom geeft Klasse je elke maand **een opdracht** voor in de klas. Die is heel simpel en vraagt geen extra tijd. Je motivatie volstaat.

© Thinkstock - Stockphoto

Tweedehandse studieboeken

Goedkoper naar het hoger? Op stubooks.be vinden kopers en verkopers van tweedehandse boeken elkaar.

(Meer tips op www.bewustverbruiken.be)

1500 keer

kan je een moderne batterij van een laptop herladen. Om zijn levensduur te verlengen ontlad je hem drie à vier keer per jaar. Laat hem gewoon werken tot de batterij volledig leeg is.

(www.milieuzorgopschool.be)

Namiddagspeeltijd afgeschaft

✉ De school van onze zontjes wil de namiddagspeeltijd afschaffen. De leraren en directie beweren dat de leerlingen te veel ruzie maken en dat de pauze de lessen onderbreekt. Mag dat?

(Gert, ouder)

De school mag zelf de dagindeling bepalen. Ze moet dat wel doen in overleg met de schoolraad. Uiteraard moet ze ook rekening houden met de regelgeving. Die zegt dat de lessen gelijkmatig gespreid moeten zijn over de vijf weekdays. De lessen mogen ten vroegste om 8 uur beginnen. Ze eindigen ten vroegste om 15 uur en ten laatste om 17 uur. De woensdagnamiddag is vrij. De middagpauze moet ten minste een uur duren. Speeltijden zijn dus niet verplicht. De school beslist daar zelf over.

Krijg ik een lerarenkaart?

✉ Ik werk voor het eerst in het onderwijs. Kan ik ook zo'n lerarenkaart aanvragen?

(An, docent hoger onderwijs)

Je moet de kaart niet aanvragen, je krijgt ze automatisch. Als je in september, oktober, november of december 2012 in dienst treedt, moet je wel wachten tot je de lerarenkaart 2013 krijgt. Die zit bij het januarinumnummer van Klasse (verschijnt eind december). Leraren die tussen januari en juni 2013 (opnieuw) in dienst treden krijgen ook een lerarenkaart. Zij moeten enkele weken geduld oefenen. Eerst moet hun personeelsdossier bij het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming volledig in orde zijn. Alle actieve leraren van het kleuter-, lager, secundair, hoger niet-universitair en het deeltijds kunstonderwijs en van de centra voor volwassenenonderwijs en basiseducatie en alle CLB-medewerkers uit alle netten krijgen een lerarenkaart, op voorwaarde dat zij hun loon ontvangen via het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

Overleg op vrije dag

✉ In onze school moeten leraren die deeltijds werken op hun vrije dag naar school komen om te overleggen met hun duopartner. Vorige schooljaren regelden we dit via een duoboek, mail, telefoon ... Kan de directie ons verplichten om op klasvrije dagen naar school te komen?

Ria, leraar vijfde leerjaar

Ja, dat mag. De job van (kleuter) onderwijzer of leraar in het secundair onderwijs omvat meer dan enkel lesgeven, lessen voorbereiden en toetsen verbeteren. In het basisonderwijs is dit principe al meer uitgewerkt dan in andere niveaus. Naast je 'hoofdopdracht' (de lesopdracht, uitgedrukt in maximaal 24 lestijden van 50 minuten) heb je er ook een 'schoolopdracht' (maximaal 26 klokuren). De hoofdopdracht (de lesopdracht) maakt deel uit van de schoolopdracht. Daarnaast kan de directie binnen de schoolopdracht nog andere opdrachten opleggen aan de personeelsleden.

De concrete voorwaarden (bijvoorbeeld al dan niet verplicht in de school, op een bepaalde dag van de week) moeten de werkgever en werknemer uitwerken. De werkgever heeft altijd het laatste woord en moet de concrete afspraken vertalen in de functiebeschrijving. Het schoolbestuur kan ook in het arbeidsreglement vastleggen aan welke vergaderingen en andere activiteiten van pedagogische aard je moet deelnemen.

Heb je een vraag over je loopbaan, je klas of je rechten en plichten als leraar? Stuur die naar redactie.leraren@klasse.be met als onderwerp 'mag dat?'. Op www.klasse.be leraren vind je onder de noemer 'Mag dat?' nog meer vragen én antwoorden.

Verras je klas met een cultuurkuur

Ben je in de klas graag creatief met cultuur? Op 5 oktober, Dag van de Leraar, droppen CANON Cultuurcel en Klasse een cultuurbox in je school. 21 inspirerende voorbeelden tonen hoe je met je leerlingen de klas uitbreekt. Leraren Philip Hoogewys, An Wynants en Tatjana Jeuken deden het je voor.

Insideout

“We tonen de buurt wat op school leeft”

Wie langs basisschool De Vierboete in Nieuwpoort wandelt, kan niet naast de grote portretposterfoto's van de leerlingen op de buitenmuren kijken. “De foto's kaderen in het project *Insideout*, naar een idee van de Franse straatartiest JR”, vertelt leraar en coördinator Philip Hoogewys. “Zo tonen we de buitenwereld wat binnen onze school leeft.”

Fotograaf in opleiding Louis-Philippe Beauduin nam meer dan 600 foto's van de leerlingen, over diversiteit in de multiculturele samenleving. “Ook in de Westhoek”, zegt Philip Hoogewys. “Vroeger zaten hier enkel blanke kinderen, nu hebben we leerlingen van Brazilië, Pakistan, Rusland. De foto's weerspiegelen de diversiteit van onze school.” JR keurde het project goed en vergrootte 46 foto's uit op posterformaat.

Die belandden op de schoolmuren. De respons was enorm. Philip Hoogewys: “Buurtbewoners zijn in hun nopjes, want het vrolijkt de buurt op. **De foto's zijn een toeristische trekpleister geworden.** En een directeur die hier met haar school op zoekklassen was, zei: ‘Dat ga ik ook doen in mijn school.’”

Philip Hoogewys: “70 procent van onze leerlingen komt uit kansarme gezinnen. Met cultuur komen ze nauwelijks in aanraking, kinderen gamen, kijken tv en zitten op Facebook. Maar dankzij *Insideout* hebben ze de smaak van cultuur alvast te pakken. Het helpt natuurlijk als je directeur zelf muzikant is: die hoeft je niet meer te overtuigen. Een project als dit charmeert en motiveert ook collega's in de lerarenkamer. Zo is de cultuurtrein op school vertrokken.”

Win een workshop

Interesse om een cultuurkuur voor je klas of school op poten te zetten? Mail vóór 19 oktober je contactgegevens naar wedstrijd@cultuurkuur.be. 25 mailers krijgen een workshop van 250 euro helemaal cadeau. Volledig op jouw maat zodat je daarna je leerlingen kan verrassen met een cultuurkuur.

Help, ik groei!

“Vrijdag poetsdag vonden ze wat minder”

Waar zitten de roze koeien om Fristi te maken? En aan welke bomen groeit sla? In de Vrije Basisschool voor Buitengewoon Onderwijs Remi Quadens (Brasschaat) toonde het tuinproject *Help, ik groei!* aan de leerlingen type 3 dat niet alles uit de fabriek komt. “De kinderen werden landbouwer in hun eigen groentetuin”, lacht leraar An Wynants. “Ze zaaiden tuinkers, kropsla en preischeuten. Ze ontdekten verborgen talenten: wie niet goed kan rekenen, weet misschien wel hoe diep een slabed moet zijn. Ze leren zorg dragen voor dieren, geven hen eten, maar houden ook het hok schoon. Vrijdag poetsdag, dat vonden ze heel wat minder!”

Er is soms veel agressie als de leerlingen, die lijden aan emotionele en gedragsstoornissen, bij elkaar zijn, maar in de tuin zag An Wynants heel andere kinderen: “Ze wilden resultaat zien. Toen een vandaal hun wortelen, radijsjes en sla had uitgetrok-

ken, reageerden ze verbijsterd: wie doet nu zoiets? Gelukkig hebben ze hun eindproduct, de slasoep, uiteindelijk wel kunnen maken.”

Verbazing en verwondering tekenden het hele project: sla zien groeien, een konijn horen huppelen, leren hoe de voorouders leefden. Het gaf de leerlingen een pak meer voeling met de werkelijkheid. “Elke dinsdagmiddag was een topper. Dan mochten de kinderen werken in de tuin en waren er minder crisismomenten. Zo sterk konden ze zich uitleven.”

“Ik ga zelf maandelijks naar het theater, musical, cabaret ... of neem deel aan lerarendagen met Klasse. **Via wereldoriëntatie en taal kunnen we veel meer cultuur in het lessenpakket brengen.** Maar soms zijn de leerstofdruk en de praktische besloomingen, zoals vervoer en kosten, te groot. Dan hangt cultuur af van de persoonlijke motivatie van de leraar.”

Splash

“Kunst is niet zomaar iets tekenen”

Het mooie oude badhuis van het Koninklijk Atheneum Deurne speelde vroeger een belangrijke rol als ontmoetingsplaats tussen school en buitenwereld. Nu stelden vijfdejaars er onder de noemer *Splash* kunstwerken tentoon. Die maakten ze gedurende hun cultuurweek samen met studenten monumentale kunst van de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten Antwerpen (KASKA dko). “Een clash tussen heel diverse culturen en leeftijden”, zegt leraar P.O. Tatjana Jeuken. **Aanvankelijk zagen de studenten de jongeren als lawaaimakers, de leerlingen vonden kunst dan weer niets voor hen.** “Maar zodra ze mekaar beter leerden kennen, waren ze niet meer van elkaar weg te slaan. Kunst werd een echt sociaal gebeuren.” Tijdens de projectweek werkten de leerlingen in kleine groepjes aan installaties waarin je met de school als schip naar de toekomst reist. Ze zochten foto’s die op zoek gaan naar het belang van kleren voor vrouwen of een reusachtig stripverhaal. “Prachtig om te zien hoe de leerlingen gaandeweg het gevoel kregen: ik kan dat ook”, glundert Tatjana Jeuken. “En vooral: ze zijn anders gaan kijken naar kunst, anders gaan denken. Ze ontdekten dat kunst niet zomaar ‘iets tekenen’ is, maar wel een intellectuele activiteit. En dat ze dagelijks aan kunst en cultuur doen, al was het maar door te rappen of te tekenen op hun agenda. De leerlingen leren bovendien omgaan met de vrijheid van de studenten – zij kennen zelf vooral de strakke regels van de school. Prachtig toch, als je een hele dag lang studenten en leerlingen in opperste concentratie over hun werk gebogen ziet?” Het badhuis als sociale magneet in ere hersteld.

Geef je leerlingen een kunstkick

Of je nu wiskunde, geschiedenis of metaalbewerking geeft: als je een fikse shot cultuurplezier in je klas injecteert, dan bezorg je je leerlingen een verfrissende kijk op zichzelf, op jou én op je vak. Niet moeilijk, tijdrovend of duur. Cultuur is immers zo breed dat je ze naadloos in je lessen verweeft.

→ Inspiratie nodig? De cultuurbox van CANON, de cultuurcel van het Vlaamse Ministerie van Onderwijs en Vorming, geeft je een stevige duw in de rug. In de doos: 21 inspirerende cultuurkuren, praktijkvoorbeelden van leraren die hun hobby meenamen naar de klas. Ze maakten hun leerlingen razend enthousiast en vonden in hun buurt partners voor hun cultuurkuur. Je vindt ook massa’s inspirerende cultuurkuren en antwoorden op je vragen over cultuur in de klas op www.cultuurkuur.be.

→ Op zoek naar centen voor je cultuurproject? Vraag tot maximaal 1500 euro subsidies aan op www.dynamo3.be.

→ Graag meer steun voor je creatieve project? Je vindt een uitgebreide lijst van initiatieven en instanties, zoals sportdiensten, gemeentelijke bibliotheken of ngo’s die je ideeën financieel of logistiek kunnen ondersteunen op www.projectloket.be.

“Kenniss zit tussen de neuzen”

— Talent op school vaak ondergewaardeerd —

Talent: we pronken er graag mee in onze schoolfolders, maar in de klas focussen we liever op wat leerlingen niet kunnen. “Toch kan positieve commentaar op het schoolrapport leerlingen net dat duwtje in de rug geven om beter te presteren”, zegt Luc Vandenhoeck, coördinator van het project Go4talent. Hij ondersteunt scholen in hun zoektocht naar talent.

Van ‘Belgium’s Got Talent’ tot ‘So You Think You Can Dance’: iedereen lijkt wel op zoek naar talent.

Luc Vandenhoeck: “Klopt, maar talent roept ook weerstand op. Als je Susan Boyle hoort zingen, denk je: ik heb geen talent, ik kan helemaal niets bijzonders. We zien talent vaak als een uitzonderlijke prestatie. Maar talent kan je ook benoemen als ‘sterkte’. Iedereen heeft sterke punten. Onze schoolbanken zitten vol talent. Toch helpen we leerlingen die te weinig ontdekken. Nochtans zijn leerlingen gemotiveerder als ze hun talenten kunnen ontdekken en vooral inzetten op school. Ze leren sneller. En ze zijn beter in staat om een betrouwbare studiekeuze te maken.”

Jongeren kennen hun talenten toch zelf al?

Luc Vandenhoeck: “Als je tijdens sollicitatiegesprekken aan afgestudeerde jongeren vraagt wat hun sterke punten zijn, kunnen ze daar amper op antwoorden. Ze verbergen zich achter hun diploma. Dat diploma geeft bedrijven wel een zicht op het niveau en de inhoud van de opleiding en de competenties van de sollicitant. Maar in de *war on talent* willen bedrijven vooral te weten komen waarin sollicitanten het verschil kunnen maken. Ze vragen competente jongeren die bezieling, passie en engagement tonen voor hun job. Dat is niet af te lezen van een diploma. Daarom moeten jongeren zich op school al bewust worden van hun talenten. Daar hebben ze twaalf jaar om hun te talenten te ontdekken én te benoemen.”

Komt talent niet vanzelf bovendien?

Luc Vandenhoeck: “Neuropsychiater Christophe Lafosse stelt dat we met een veelvoud aan talenten worden geboren. We kunnen ze niet allemaal ontwikkelen. Voor elk talent is er een neurobaan in onze hersenen. De banen die we niet gebruiken, sterven af. *Use it or lose it*. Als je aanleg hebt voor pianospelen, maar je hebt nooit een piano van dichtbij gezien, dan kan je niks met je talent doen. Talent is nooit ‘af’. Het onderwijs moet daarom veel verschillende contex- →

Zangeres Susan Boyle, winnaar van de eerste 'Britain's got talent', kreeg dit jaar een eredoctoraat van de Queen Margaret University in Edinburgh.

"Als je haar hoort zingen, denk je : ik heb geen talent", zegt Luc Vandenhoeck. "We zien talent vaak als een uitzonderlijke prestatie, maar je kan het ook benoemen als sterkte. Iedereen heeft sterke punten. Die moet je in elkaar ontdekken."

Martinusschool Bilzen

"Geef leerlingen de kans om te schitteren"

"We vragen bij het begin van het schooljaar aan alle leerlingen van de eerste en tweede graad zelf wat ze willen bijleren", zegt Elisabeth Vanrusselt, directeur van de Martinusschool in Bilzen. "Sommigen willen koken of dansen, anderen willen wetenschappelijke proeven uitvoeren of Italiaans leren. We realiseren hun lijstje volledig in twee talentseminaries van telkens twee uur. Die volgen ze klas- en graadoverschrijdend tijdens de laatste lesuren.

De leerlingen vinden de seminars geweldige. In koken blinken de beroepsleerlingen uit, ze vinden het grappig dat de leerlingen Latijn zo onhandig zijn. En de leraar hout, die geeft gitaarles. Zo krijgen leerlingen én leraren de kans om aan een groot publiek te tonen wat ze kunnen. Vroeger organiseerden we een vrij podium in onze polyvalente zaal, nu organiseren we een show in het cultureel centrum. Je moet hen een kader geven om te schitteren."

ten en werkvormen aanbieden waardoor zo veel mogelijk neurobanen intact blijven en leerlingen een zo breed mogelijk palet aan talenten kunnen ontwikkelen. Zo kunnen ze ontdekken of ze een goede organisator zijn, in structuren denken of creatief zijn, zorgzaam ... Scholen hebben dus een grote verantwoordelijkheid.”

Ik heb al werk genoeg om mijn leerplannen te volgen. Wanneer vind ik tijd om het talent van mijn leerlingen te ontdekken?

Luc Vandenhoeck: “Talentgericht werken heeft niet alleen met tijd te maken. Iedere leerling zou van zijn leraar geregeld moeten horen waar hij goed in is. Uit onderzoek blijkt dat waardering gewoon nodig is voor de ontwikkeling van onze hersenen: iemand een compliment geven, een positieve commentaar op een rapport. Kennis speelt zich niet enkel af tussen de oren, maar ook tussen de neuzen. Je moet als leraar als het ware het talent van je leerlingen ‘ruiken’. Talenten zijn immers relationeel: ze worden ontdekt door anderen. Een talentgerichte aanpak op school houdt in dat je de talenten van je leerlingen erkent én

inzet in de les. Dat doe je bijvoorbeeld ook door de voetbaluitslagen te gebruiken voor je les statistiek. Zo’n stimulerende context kan je pas realiseren in een waardierend schoolklimaat, waar leraren, directie en leerlingen elkaar vertrouwen en waarderen. Dat maakt leerlingen ook weerbaarder om om te gaan met de lastige taken.”

Moeten leerlingen zich dan altijd goed voelen op school?

Luc Vandenhoeck: “Die discussie hoor je vaker in lerarenkamers. ‘Wat is het belangrijkste: dat leerlingen zich thuis voelen of dat ze veel kennis en vaardigheden opdoen?’ Aandacht besteden aan talenten betekent niet dat je afstapt van de inhoud, de competenties die je aan leerlingen meegeeft. Waarderend onderwijs is een en-en-verhaal. Je moet werken aan leercompetenties of leerprestaties én ervoor zorgen dat je een waardierend klimaat creëert waar je leerlingen zich goed voelen en hun talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen.”

×

Sint-Hendrik Deinze “Slechte punten met positieve waardering”

“Leren doe je niet enkel door te zeggen wat fout is”, weet John Caron, directeur van Leiepoort campus Sint-Hendrik in Deinze. “Daarom experimenteerden we op de klassenronden rond attitudes. Dat resulteerde in een ‘attituderapport’. Daarin geven leraren veel waarderende feedback. Soms krijgen leerlingen slechte punten, maar wel een goed attituderapport. Als ze weten waar ze goed in zijn, sterkt dat hun zelfvertrouwen.”

Leerlingen schrijven hun talenten en de talenten van medeleerlingen op. Dat blad hangt omhoog in de klas en een kopie gaat mee naar de klassenraad. Het is geen softe boel. Wie de oefening niet ernstig neemt, mag ze op vrijdagavond overdoen. We blijven normen en regels hanteren, maar altijd in een waarderende context.

De leraren meekrijgen is wel een heel proces. De projectgroep ‘Talent in actie’ onderneemt regelmatig actie tijdens personeelsvergaderingen. Zo plakten ze onder ieders stoel briefjes met waarderende feedback: ‘je bent humoristisch’, ‘je bent attent’ ... Elkaar waarderen is een automatisme geworden. Soms vragen leraren tijdens een vergadering ‘We moeten nog iets positiefs zeggen, zeker?’. Dat toont dat ze mee zijn.”

Go4talent!

De ‘roadmap’ van het project ‘Go4talent’ inspireert, stimuleert en ondersteunt leraren en directeurs om het talent van leerlingen en collega’s te ontdekken. Je maakt kennis met de resultaten van het project tijdens een talentevent op **16 november 2012** in Brussel. Inschrijven doe je via www.go4talent.be.

De Martinusschool en Leiepoort campus Sint-Hendrik namen deel aan het netwerk van ‘Go4talent’. Wil je met je school of scholengemeenschap graag deelnemen aan een vervolgtraject in 2013? Stuur een e-mail naar luc.vandenhoeck@ond.vlaanderen.be.

Go4talent is een project van de Dienst Beroepsopleiding van het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming, met steun van het Europees Sociaal Fonds.

(advertentie)

(advertentie)

Dominiek Dumont (38) geeft les in het MPI De Kaproenen in Brugge en gaat samen met zijn gezin op avontuur in de Ardennen.

Gratis gezinsdag Zonder vrees

Leraren en hun gezin houden een nieuw Ardennenoffensief.

Geniet van de prachtige omgeving en volg een avonturenparcours over land, water en in de lucht. Veiligheid en respect voor de natuur staan voorop.

Klauter via een touwenparcours tussen de Ardense bomen. De *via corda* leidt je langs de rotsen van Sy naar omhoog, afdalen doe je in rappel. Waag een trapezesprong van de pamperpaal. Liever met je beide voeten op de grond? Kies voor speleologie en wurm je door gaten en spleten. Waterratten verkennen de omgeving al raftend (als het water hoog genoeg staat).

Tijdens de opendeurdag van Fun Adventure maak je kennis met al deze activiteiten. Ervaren monitoren begeleiden je en beantwoorden al je vragen. De vernieuwde werking van Fun Adventure heeft oog voor sport, educatie en groepswork. Een nieuwe afdeling focust op kansarme jongeren, buitengewoon onderwijs, speciale jeugdprojecten of mensen met een beperking.

GA MEE OP AVONTUUR

Op zaterdag 10 november (10 tot 15 uur) trotseren leraren en hun gezin een avonturenparcours in het Ardense dorpje Sy (FERRIÈRES). Vanuit Brussel is het ongeveer anderhalf uur rijden, in Sy vind je ook een treinstation. Op het programma: hoogteparcours, pamperpaal met trapezesprong, rappel, death ride, rotsklimmen en rafting. Deze gezinsdag is volledig gratis en geschikt voor kinderen vanaf zes jaar. Een lunchpakket en reservekledij voorzie je zelf. Inschrijven en programma via www.lerarenkaart.be/inschrijven.

Ski naar de prehistorie

Hou de brievenbus van je school in de gaten. Overleef de prehistorie. Ontdek het talent van je leerlingen. Leer skiën in Nederland. Waan je euromiljonair en ga zitten op een groot pak geld. Kijk voor het meest recente aanbod op www.lerarenkaart.be. Of volg ons via Facebook en Twitter.

VRIJDAG 5 OKTOBER

DAG VAN DE LERAAR

© Isabel Cortiner

OPROEP Zet je collega's in de kijker. Vandaag is het 'Internationale Dag van de Leraar'. Daarom valt deze verrassing in de brievenbus van je school: een cultuurbox met 21 inspirerende voorbeelden. Open 'm snel. Misschien win je samen met je collega's een verwenarrangement. **Meer info:** www.canoncultuurcel.be

WOENSDAG 10 OKTOBER

BEGINJAREN VAN DE CINEMA

VORMING Cinema Zuid neemt je mee op ontdekkingsreis naar de beginjaren van de cinema. Ontdek een aantal bijzondere toestellen: de thaumatrope, de laterna magica en de peepshow ... Duik de wondere wereld in van de allereerste cinémagiciens Georges Méliès. In het M HKAFFEE maak je tussen een hapje en een drankje plannen voor de toekomst. **Waar?** Cinema Zuid - Lakenstraat 14 - 2000 Antwerpen **Wanneer?** 19.15 tot 23 uur **Wie?** Gratis voor leraren (inschrijving verplicht - geen gezinsleden) **Meer info:** www.cinemazuid.be **Inschrijven:** ontvangt@muhka.be (vermeld je naam, adres, telefoonnummer en het nummer van je lerarenkaart)

WOENSDAG 17 OKTOBER

PREHISTORIE - DO IT YOURSELF

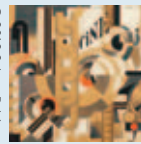

VIPDAG Overleef de prehistorie. Eet, jaag, looi en verwarm jezelf zoals je voorouders. Ervaar aan den lijve hoe ze hun gereedschappen maakten en gebruikten. De tentoonstelling 'Prehistorie - DO IT YOURSELF!' opent exclusief voor leraren een dag vroeger. Tijdens de nieuwe educatieve ateliers gaan leerlingen als archeo-

oloog met opgravingsvondsten aan de slag. **Waar?** Museum voor Natuurwetenschappen - Vautierstraat 29 - 1000 Brussel **Wanneer?** 13 uur - 15 uur - 17 uur **Wie?** Gratis voor leraren en hun gezin **Meer info:** www.natuurwetenschappen.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

WOENSDAG 17 OKTOBER

MU.ZEE

© 2012 Sabien Belgium (foto: Cedric Verhaert)

VIPDAG Victor Servranckx was een van de eerste abstracte Belgische schilders en beeldhouwers. De tentoonstelling in Mu.ZEE focust op het decennium waarin de kunstenaar de beslissende overstap maakt van figuratie naar abstractie. Terwijl de kinderen in de museumzalen een creatief spel spelen, leidt een gids je rond in de tentoonstelling. **Waar?** Mu.ZEE - Romestraat 11 - 8400 Oostende **Wanneer?** 14 tot 15.30 uur **Wie?** Gratis voor leraren en hun gezin **Meer info:** www.muzee.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

WOENSDAG 17 OKTOBER

ONTDEK JE TALENT

INFODAG Hoe ontdek je het talent van je leerlingen? Op welke manier begeleid je ze het best bij hun beroepskeuze? Tijdens de workshop van het Beroepenhuis krijg je concrete tips om te werken rond techniek, talentverkenning en beroeps- of studiekeuze. Doorlopend is er een beurs met lesmaterialen, breng je een vrij bezoek aan de interactieve tentoonstelling of wissel je ideeën uit met collega's aan de koffiebar. **Waar?** Het Beroepenhuis vzw - Doornzelestraat 86-92 - 9000 Gent **Wanneer?** 13 tot 16.30 uur **Wie?** Gratis voor leraren derde graad lager en eerste graad secundair onderwijs (geen gezinsleden) **Meer info:** www.beroepehuis.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

VRIJDAG 19 OKTOBER

AFRIKA VOOR DE ALLERKLEINSTEN

VORMING Een Afrikaanse animator knutselt, kookt en praat over het dagelijks leven in Midden-Afrika. Samen reflecteer je op vooroordelen en stereotypen over Afrika. Op het einde van de vormingsdag ontvang je een pedagogisch dossier met zowel informatie over Afrika als praktische tips voor in de klas. **Waar?** Koninklijk Museum voor Midden-Afrika - Leuvensesteenweg 13 - 3080 Tervuren **Wanneer?** 8.30 tot 16.30 uur **Wie?** (Toekomstige) leraren tweede en derde kleuterklas en eerste leerjaar betalen 10 euro per persoon (inbegrepen: vorming, lunch en drank, pedagogisch dossier) **Meer info:** www.africamuseum.be **Inschrijven:** reservations@africamuseum.be of 02 769 52 46 (vermeld je naam, adres en het nummer van je lerarenkaart)

VRIJDAG 19 TOT MAANDAG 22 OKTOBER

WIJN UIT OOSTENRIJK

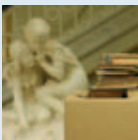
UITTIPTIP Oostenrijk is meer dan glühwein alleen. Wijnliefhebbers weten al langer dat Oostenrijkse wijn hip, trendy én lekker is. Op Megavino palmt het Alpenland het centrale gastpaviljoen in. Je loopt langs bij driehonderd andere exposanten uit dertig verschillende wijnlanden.

Waar? Megavino - Paleis 3 - Brussels Expo **Wanneer?** Vrijdag opening en nocturne van 18 tot 23 uur, zaterdag van 12 tot 20 uur, zondag van 10 tot 19 uur, maandag van 10 tot 18 uur **Meer info:** www.megavino.be

WIN 50 X DUOTICKET. Vul uiterlijk op 14 oktober het wedstrijdformulier in op de startpagina van www.lerarenkaart.be ('gelezen in Klasse'). De winnaars krijgen hun duoticket thuis opgestuurd, geldig voor een van de vier dagen.

ZATERDAG 20 OKTOBER

HET ECHTE DING

VIPDAG De workshop 'Het Echte Ding' brengt je in contact met waardevolle bronnen: authentieke boeken, handschriften en foto's. Journalist Martine Cuyt leidt de workshop in, Tom Lanoye licht ze toe in een korte film.

Waar? Erfgoedbibliotheek Hendrik Conscience - Hendrik Conscienceplein 4 - 2000 Antwerpen **Wanneer?** 14 tot 16 uur **Wie?** Gratis voor leraren en hun gezin **Meer info:** www.letterenhuis.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

WOENSDAG 24 OKTOBER

RAINBOW PROJECT

INFODAG Het 'RAINBOW project' is een Europees samenwerkingsverband dat strijdt tegen homofobie en transfoobie. Organisaties uit verschillende Europese landen onderzochten welke stereotypen en vooroordelen tegenover holebi's en transgenders het meeste

voorkomen. Tijdens de dag wordt het lessenpakket voorgesteld: een dvd met negen kortfilms met een handleiding en online lesmateriaal. Elke deelnemer krijgt een gratis pakket mee naar huis. **Waar?** Théâtre National - Emile Jacqmainlaan 111 - 1000 Brussel **Wanneer?** 13.30 tot 17 uur **Wie?** Gratis voor leraren lager en secundair onderwijs **Meer info:** www.jekino.be/educatie/rainbow **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

WOENSDAG 24 OKTOBER

CENTRUM VOOR HEDENDAAGSE KUNST AALST

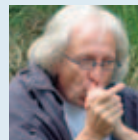

INFODAG Wat schuilt er achter de façade van Netwerk? Het centrum voor hedendaagse kunst in Aalst biedt een brede waaier schoolactiviteiten aan over de tentoonstellingen. Tijdens deze lerarendag krijg je meer informatie over het scholenaanbod en een gratis rondleiding in de

tentoonstelling 'Façade'. **Waar?** Netwerk / centrum voor hedendaagse kunst - Houtkaai z/n - 9300 Aalst **Wanneer?** 14 tot 16 uur **Wie?** Gratis voor leraren en partner **Meer info:** www.netwerk-art.be **Inschrijven:** annelies@netwerk-art.be (vermeld je naam, het aantal personen en het nummer van je lerarenkaart)

WOENSDAG 24 OKTOBER

MARC DE BEL VERTELT

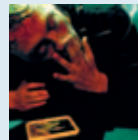

UITTIPTIP Voor Marc de Bel is natuur de groene draad door zijn kinderboeken. Wat natuur voor hem betekent, komt Marc De Bel zelf vertellen. Ook (groot)ouders zijn van harte welkom. **Waar?** De Vroente - Putsesteenweg 129 - 2920 Kalmthout **Wanneer?** 14 tot 16.30 uur

Wie? Voor iedereen gratis toegankelijk (inschrijven verplicht) **Meer info:** www.devroente.be **Inschrijven:** devroente@lne.vlaanderen.be of 03 620 18 30

WOENSDAG 24 OKTOBER

THEATER AAN DE STROOM

THEATER David is verslaafd aan drugs. Het gezin raakt volkomen ontredderd, maar zijn moeder weigert de jongen los te laten. Ze ziet hem afglijden naar steeds zwaardere drugs. Samen met haar man en dochter doet ze er alles aan om haar kind terug op het rechte pad te

krijgen. **Waar?** Theater aan de Stroom - Blancefloerlaan 18 - 2050 Antwerpen **Wanneer?** 20.15 uur **Meer info:** www.theateraandestroom.be

WIN 75 X DUOTICKET. Vul uiterlijk op 14 oktober het wedstrijdformulier in op www.lerarenkaart.be/inschrijven. De winnaars worden persoonlijk verwittigd.

WOENSDAG 24 OKTOBER

VEILIG VEILIG VEILIG

INFODAG Lawaai, brand, elektriciteit ... Het Provinciaal Veiligheidsinstituut toont meer dan dertig thema's in verband met welzijn op het werk en thuis. De docent leert je ergonomisch bewegen en haalt de lawaai-koffer boven. Je wordt ontvangen met koffie en cake. **Waar?**

Provinciaal Veiligheidsinstituut Antwerpen - Jezusstraat 28 - 2000 Antwerpen **Wanneer?** 13.30 tot 16 uur **Wie?** Gratis voor leraren secundair onderwijs (geen gezinsleden) **Meer info:** www.provant.be/pvi **Inschrijven:** gert.vandaele@pvi.provant.be (vermeld je naam, adres en het nummer van je lerarenkaart)

WOENSDAG 31 OKTOBER

BOEKENBEURS BASISONDERWIJS

UITTIPTIP Meer weten over omgaan met emoties in de kleuterklas en taalontwikkeling bij kleuters? Of wil je aan de slag met talenten, leerladders en toetsmappen? Steek je licht op tijdens de lerarendag voor het basisonderwijs op de Boekenbeurs. **Waar?** Antwerp Expo - Jan van

Rijswijcklaan 191 - 2020 Antwerpen **Wanneer?** 10 tot 18 uur **Wie?** Leraren betalen op vertoon van hun lerarenkaart op deze dag 7 i.p.v. 9 euro, bij online aankoop via www.boekenbeurs.be 6 i.p.v. 8 euro. Deelnemers krijgen een goodiebag **Meer info:** www.boekenbeurs.be

DINSDAG 30 OKTOBER EN DONDERDAG 1 NOVEMBER

SKIËN EN KLIMMEN IN NEDERLAND

UITTIPTIP Brede pistes, professionele skiliften en verse sneeuw. Op de grootste indoor skipiste ter wereld is het altijd winter. Ben je meer een klimmerstype? Het outdoor klimpark is het grootste van Europa, goed voor 25.000 vierkante meter klauteren. De natuurlijke hoogteverschillen van de Wilhelminaberg maken de ervaring nog sensationeler. Leraren testen zowel de skipiste

als het klimparcours. **Waar?** SnowWorld Landgraaf - Witte Wereld 1 - 6372 VG Landgraaf (Nederland, 30 km van de Belgische grens) **Wanneer?** 11 tot 17 uur **Wie?** Leraren betalen 7,50 euro (i.p.v. 102,95 euro). Partners en kinderen betalen 24,95 euro per persoon. Ontvangst met koffie, voor- en namiddagactiviteit, lunch en afsluitende borrel inbegrepen. Je betaalt ter plaatse. **Meer info:** www.snowworld.com **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

VRIJDAG 2 NOVEMBER

BOEKENBEURS SECUNDAIR

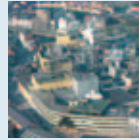

UITTIPTIP Kan je sprookjes gebruiken in het secundair onderwijs? Bestaat er echt een leuke manier om je leerlingen Frans te leren? En hoe integreer je mindfulness op school? Deze lerarendag op de Boekenbeurs staat volledig in het teken van het secundair onderwijs. **Waar?**

Antwerp Expo - Jan van Rijswijcklaan 191 - 2020 Antwerpen **Wanneer?** 10 tot 18 uur **Wie?** Leraren betalen op vertoon van hun lerarenkaart op deze dag 7 i.p.v. 9 euro, bij online aankoop via www.boekenbeurs.be 6 i.p.v. 8 euro. Deelnemers krijgen een goodiebag **Meer info:** www.boekenbeurs.be

WOENSDAG 7 NOVEMBER

ZETMEEL VERWERKEN

INFODAG Van tarwe maak je niet alleen brood. Je gebruikt het ook om glucosesiroop te maken, of maltodextrine, of bio-ethanol ... Benieuwd hoe dat gaat? Leraren krijgen een exclusieve blik achter de schermen tijdens de bedrijfsrondleiding bij Syral, een zetmeelverwerkend bedrijf. **Waar?** Syral Belgium N.V. - Burchtstraat 10 - 9300 Aalst **Wanneer?** 14 tot 16.30 uur **Wie?** Gratis voor leraren technisch secundair en hoger onderwijs **Meer info:** www.tereos-syral.com **Inschrijven:** gerdi.dekimpe@tereos.com of 053 73 34 85 (tussen 9 en 18 uur)

WOENSDAG 7 NOVEMBER

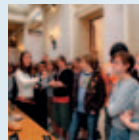
MEDIASHOT

VORMING Hoe kan je met film, foto of geluiden experimenteren en ideeën vormgeven? Laat je tijdens de studiedag inspireren door kunstenaars en krijg inzicht in het creatieve gebruik van media in het onderwijs. En omgekeerd: hoe kan je met het gebruik van nieuwe media de creativiteit van je leerlingen stimuleren? **Waar?** Warande - Warandestraat 42 - 2300 Turnhout **Wanneer?** 13.30 tot 18.15 uur **Wie?** Leraren secundair onderwijs betalen 15 euro per persoon (geen gezinsleden - inschrijving verplicht) **Meer info en inschrijven:** www.kunstinzicht.be

WOENSDAG 14 NOVEMBER

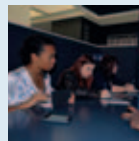
NATIONALE BANK

INFODAG Ga zitten op een groot pak geld. In het museum van de Nationale Bank van België staan zitbanken gemaakt uit gerecycleerde bankbiljetten. Na de ontvangst met koffie en taart, krijg je meer info over het scholenaanbod en leidt een gids je rond in het museum. **Waar?** Museum van de Nationale Bank van België - Wildewoudstraat 10 - 1000 Brussel **Wanneer?** 14.30 of 15.30 uur **Wie?** Gratis voor leraren secundair onderwijs (geen gezinsleden) **Meer info:** www.nbbmuseum.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

ZATERDAG 24 NOVEMBER

EEN DAG IN HET EUROPEES PARLEMENT

VIPDAG Geef je lessen over Europa een boost. Leraren zitten op de eerste rij in het Parlementarium. Jouw leerlingen zijn er voor één dag Europarlementariër. Tijdens de lerarendag krijg je een inleiding over de opzet en de structuur van het Parlementarium. Daarna volgt een interactief bezoek en een kennismaking met het rollenspel. Broodjeslunch en educatief pakket zijn inbegrepen. **Waar?** Parlementarium - Willy Brandtgebouw - Wiertzstraat 60 - 1047 Brussel **Wanneer?** Onthaal tussen 9.30 en 11 uur **Wie?** Gratis voor leraren secundair en hoger onderwijs en maximaal één vergezellende persoon. **Meer info:** www.europarl.be **Inschrijven:** uitsluitend via www.lerarenkaart.be/inschrijven

Reizen met Klasse

www.holidayline.be/klasse

EIFEL

Vlakbij de Belgisch-Duitse grens in het Eifelgebied verblijf je in het gezellige Monschau. Je logeert in het **Carat Das Vitalhotel******, op wandelafstand van het pittoreske centrum. In de wijde omgeving heb je tal van wandel-, fiets- en excursiemogelijkheden.

Jouw prijs: Twee nachten (drie dagen) in een tweepersoonskamer inclusief ontbijtbuffet, tweemaal diner en gratis gebruik van het binnenzwembad en de sauna: 99 euro per persoon.

Geldig van 28 oktober tot 4 november, van 9 tot 12 november, van 21 tot 23 december, van 27 tot 29 december, van 2 tot 6 januari 2013 en van 8 tot 17 februari 2013. **Extra:** Twee kinderen tot en met veertien jaar overnachten gratis op de kamer van de ouders. Twee kinderen van 15 tot en met 18 jaar genieten elk 50 procent korting (inclusief half pension). **Boekingscode: EIFPKL08**

RIJSEL

Je logeert in **Hotel Novotel Lille Centre Grand Place******, in de onmiddellijke omgeving van de Grand Place, de Vieille Bourse en de Opera.

Jouw prijs: Twee nachten (drie dagen) in een tweepersoonskamer inclusief ontbijtbuffet, een welkomstdrankje en CityPass Metropole Lille (48 uur geldig): 115 euro per persoon. Geldig tijdens herfst- en krokusvakantie met aankomst op vrijdag of zaterdag en dagelijks tussen 21 december 2012

en 4 januari 2013. Tijdens herfst- en krokusvakantie met aankomst op zondag of donderdag: 125 euro per persoon; met aankomst op maandag of woensdag: 145 euro per persoon. Verblijfstaks: 1,50 euro per persoon/nacht ter plaatse te betalen. **Extra:** Twee kinderen tot en met vijftien jaar overnachten gratis op de kamer van de ouders (incl. ontbijt). **Boekingscode: NRDPKL09**

BARCELONA

Je logeert in **Hotel HCC Covadonga*****, vlakbij het winkelcentrum Plaça de Francesc Macià op de Avenida Diagonal. Het voetbalstadion van Barça bevindt zich in de buurt. Een schaduwrijke oase met mooie landschapstuinen loert om de hoek: Turó Park. **Jouw prijs:** Drie nachten (vier dagen) in een tweepersoonskamer inclusief ontbijtbuffet en vlucht Brussel-Barcelona h/t

(volgens beschikbaarheid in de E+L klasse): 299 euro per persoon. Geldig tussen 28 oktober 2012 en 31 maart 2013 met uitzondering van 29 december 2012 tot en met 1 januari 2013. **Extra:** Eén kind tot en met 10 jaar overnacht gratis op de kamer van de ouders (inclusief ontbijt) en betaalt enkel de vlucht.

Boekingscode: BARPCL03

PARIJS

Hotel Best Western Bercy Rive Gauche*** ligt nabij de Bibliothèque Nationale François Mitterrand, het Parijse Chinatown en de gezellige Cour Saint-Emilion. De metro brengt je in geen tijd naar het centrum.

Jouw prijs: Twee nachten (drie dagen) in een tweepersoonskamer inclusief ontbijtbuffet en Thalys Brussel-Parijs h/t (volgens beschikbaarheid in Comfort 2, tarief BG): 159 euro per persoon. Geldig tijdens de kerstvakantie (met uitzondering van 29 december 2012 tot en met 1 januari 2013) en de krokusvakantie. Tussen 27 en 31 oktober: 179 euro per persoon. Tussen 1 en 4 november: 189 euro per persoon.

Extra: Eén kind tot en met 11 jaar overnacht gratis op de kamer van de ouders (incl. ontbijt) en betaalt enkel de trein. **Optioneel:** Ticket Centre Pompidou (tentoonstelling Salvador Dali 21/11/2012 – 25/03/2013): 11,50 euro per persoon. **Boekingscode: PARPKL18**

EEN REIS RESERVEREN? Meer informatie over deze reisaanbiedingen vind je op www.holidayline.be/klasse. Alle vermelde prijzen zijn op basis van een standaard tweepersoonskamer en volgens beschikbaarheid. Ze zijn geldig voor leraren en meereizende familie of vrienden gedurende de vermelde periodes in 2012-2013. Reserveer tijdig. Als alle kamers van

een hotel ingenomen zijn of als het vliegtuig volzet is, dan is dat zo. Bel Holidayline (lic A1615) op 050 33 09 90 en vermeld het nummer van je lerarenkaart. Mailen kan naar info@holidayline.be. 100 procent kosten bij wijziging of annulatie tenzij je een reisverzekering neemt van 3,5 procent op de totale reissom.

(advertentie)

WEDSTRIJD

WIN EEN BOOMHUTTENVAKANTIE!

» 10 TOT 12 JAAR

Yeti geeft een vakantie in het woud weg. Vertrek in maart op een vierdaags verblijf in de bossen onder begeleiding van een ervaren spelteam (Crefi). Bouw met je leerlingen een slaapplek in de bomen. Bus, eten, slapen, activiteiten, begeleiding ... alles is inbegrepen. Vertel vóór eind oktober via redactie@yeti.be hoe jij samen met je leerlingen van het vijfde of zesde leerjaar de Dag van de jeugdbeweging op vrijdag 19 oktober vierde. Toon met je klas dat ook jij fan bent van scouts en Chiro, Jeugd Rode Kruis en FOS, KLJ en JNM, KSJ, KSA, VKSJ ...

KORTING - WEDSTRIJD

BEST OF KVS

» ALLE LERAREN

Sterk eigen werk van de afgelopen tien jaar: dat toont KVS dit seizoen. Omdat deze voorstellingen een lang leven verdienen, maar ook omdat ze nog steeds actuele thema's aanraken. Succesvoorstellingen als 'Raymond', 'Missie', 'Het Leven en de werken van Leopold II' of 'Gembloux'. Maar ook vergeten parels of voorstellingen met te korte levens zoals '313/Misschien wisten zij alles', 'Schiltz' of 'Rue du Croissant'. **Maak je keuze uit het KVS_Repertoire en (her)ontdek diverse creaties van al even diverse makers.** Win een 3-rittenkaart en betaal 5 euro per voorstelling. www.kvs.be

WIN 5 X 3-RITTENKAART. Mail uiterlijk op 22 oktober naar wedstrijd@lerarenkaart.be met als onderwerp 'KVS'. Vermeld je naam, adres en het nummer van je lerarenkaart. De winnaars worden persoonlijk verwittigd.

FILM

LOTTE EN DE MAANSTEEN

» VANAF 5 JAAR

Telkens Lotte naar de maan kijkt, vraagt ze zich af wie er zou wonen. Daar komt ze snel achter wanneer ze op een nacht bezoek krijgt van twee vreemde figuren. Ze proberen de steen te stelen die Oom Klaus ooit meebracht van een van zijn verre reizen. Lotte betrapt de dieven en ontdekt dat de steen bijzondere magische krachten heeft. Vastbesloten om het mysterie uit te pluizen, vergezelt ze haar oom op een avontuurlijke expeditie. Lotte en de maansteen - vanaf 24 oktober in de bioscoop - download de lesmap via www.jekino.be/lotte

EXTRA 500 X DUOTICKET VOOR DE EXCLUSIEVE AVANT-PREMIÈRE. Dit op woensdag 17 oktober om 14.30 uur in Kinopolis Antwerpen of Hasselt. Inschrijven vanaf 10 oktober om 17 uur via www.lerarenkaart.be/inschrijven. Tickets zolang de voorraad strekt.

KORTING

VAN DALE GRAMMATICA

» ALLE LERAREN

Leer aan de hand van eenvoudige regels grammatica te beheersen. Met de Van Dale grammatica's krijg je een compleet overzicht en vind je snel de juiste informatie. **De Van Dale grammatica's zijn op Proxis.be tijdelijk extra voordelig** verkrijgbaar in pakket met de bijpassende Van Dale pocketwoordenboeken. Tot eind oktober genieten leraars een exclusieve korting van 15 procent.

Surf naar www.proxisazur.be en klik op het logo van de lerarenkaart (je vindt het logo aan de linkerkant van de startpagina bij 'partners'). Kies een of meerdere producten uit de selectie en plaats ze in je winkelmandje. Vul de exclusieve kortingcode **KVL12DAL** in om de korting van 15 procent te verkrijgen.

VORMING

KINDEREN MET AUTISME

» ALLE LERAREN (LIMBURG)

Voor het eerst een kind met autisme in je klas? Bij de Limburgse Stichting Autisme kan je terecht voor een basisvorming autisme. Je ontrafelt de basisbegrippen rond autisme en krijgt er tips en tricks om je school autismevriendelijker te maken. Met **de autibril** op beleef je autisme binnen de klas op een andere manier. Kies uit volgende data: 12 november, 19 februari of 22 april (telkens van 9 tot 16 uur). Deelnemen kost 80 euro, broodjeslunch inbegrepen.

Limburgse Stichting Autisme - Donkweg 49 - 3520 Zonhoven - info en inschrijven via lsa.ilsed@wegwijs.stijn.be of 011 55 99 60 - max. 25 pers./dag

VORMING

DE KRACHT VAN ONDERWIJZEN

» ALLE GEÏNTERESSEERDEN

Wat moet centraal staan in goed onderwijs? Welbevinden, individualiseren, differentiëren... of toch maar gewoon onderwijs? Wim van den Broeck, prof en onderzoeker (VUBrusseel) geeft zijn kritische visie in de lezing 'De leerkracht als therapeut, maatschappelijk werker of onderwijzer(es)? Een pleidooi voor de kracht van onderwijzen.'

Onderwijsservice vzw organiseert. Luisteren en meepraten kan op woensdag 17 oktober, van 9 tot 12.30 uur, in KaHo Sint-Lieven, Sint-Niklaas en kost 45 euro.

TV.Klasse filmt de lezing voor de reeks 'Driemaal Wordwaarde'. Vanaf begin november te bekijken op www.tvklasse.be.

Inschrijven voor de lezing via info@onderwijsservice.be – www.onderwijsservice.be

EDUCATIEF MATERIAAL

ZEBRA

» BASISONDERWIJS

De 'ZEBRA-kit' is een trolley met spel-, educatief en doe-materiaal rond de grote en kleine zorgen van verkeersslachtoffers en hun omgeving. Je kan er in de klas mee aan de slag als een van je leerlingen (of een ouder, broer, zus...) slachtoffer was van een verkeersongeval of een ongeval zag gebeuren. Er zijn twee versies, eentje voor kleuter- en eentje voor lager onderwijs, met telkens een aangepaste educatieve map.

De 'ZEBRA-kit' is een initiatief van Rondpunt vzw, die werkt rond opvang en nazorg van verkeersslachtoffers en hun naasten. Je kan de (volledig vernieuwde) trolley's gratis ontlenen (vier weken lang).

www.zebra.kit.be – www.rondpunt.be – www.watnaevenkeersongeval.be

VORMING

NIEUWE OREN

» ALLE (MUZIEK)LERAREN

De internationale conferentie 'Nieuwe oren' wil een breed veld van belangstellenden laten kennismaken met educatieve projecten rond hedendaagse muziek. Organisator MATRIX, Centrum voor Nieuwe Muziek, heeft een programma samengesteld boordevol workshops en presentaties, van een schets van de vele gedaantes van nieuwe muziek-educatie in Vlaanderen tot het internationale uitwisselingsproject 'Componeren in de klas'.

'Nieuwe oren' vindt plaats op donderdag 25 oktober in het Provinciehuis in Leuven. Deelnemen kost 35 euro (17,50 euro voor studenten).

www.matrix-new-music.be – info@matrix-new-music.be – 0476 89 27 76

THEATER

2019

» VAN 10 TOT 12 JAAR

Milieuactivist en 'Low Impact Man' Steven Vromman schreef met '2019' een spannend én grappig verhaal over **duurzame ontwikkeling, milieu en klimaat**. Het stuk neemt leerlingen van het vierde tot het zesde leerjaar mee naar het jaar 2019. Bram overleeft een grote overstroming en

ontmoet de Indonesische klimaatvluchteling Oda. Samen zoeken ze hoe het zover is kunnen komen en vooral wat ze kunnen doen om te overleven. Première op 16 oktober, 20 uur, in Theater aan de Stroom, Antwerpen. Daarna is deze nieuwe productie van Educatief Theater Antwerpen beschikbaar als schoolvoorstelling. 'De groene ijsbeer' (luisterboek + lespakket) van Djapo vzw en 11.11.11 is een aanrader als voorbereiding/naverwerking.

www.etaproducties.be – www.djapo.be

Reserveer je gratis tickets voor de première via 03 226 42 00 of 0497 72 72 29.

EDUCATIEF MATERIAAL

KLIMAAT IN DE SPIEGEL

» VANAF 14 JAAR

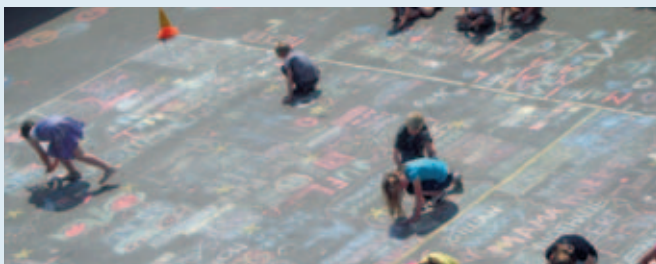
Het project 'Zuid-Noord Klimaatspiegel' informeert over **klimaatveranderingen door onze CO2-uitstoot**, waardoor mensen in het Zuiden nu worden getroffen. Je krijgt al het nodige materiaal (interactieve website, korte filmpjes, uitgebreid lespakket) om aan de slag te gaan met leerlingen tweede en derde graad tso. Een deel van het pakket is ook geschikt voor leerlingen aso en bso. 'Zuid-Noord Klimaatspiegel' is een project van GREEN en PROTOS, o.a. gesteund door het Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking en Belgische Ontwikkelingssamenwerking.

www.klimaatspiegel.be

ACTIE

KRIJT JE STOEP

» BASISONDERWIJS

"Als je naam het enige is wat je hebt, dan wil je hem toch kunnen schrijven?" De meeste straatkinderen kunnen hun naam niet schrijven. Omdat ze nooit naar school zijn geweest. Daarom lanceert Mobile School de 'Stoepkrijtactie'. Je leerlingen verzamelen namen en krijten die tijdens een plechtig slotevenement op de speelplaats van je school. Wie zijn naam laat krijten, betaalt daarvoor 1 euro. Zo zamelen je leerlingen geld in voor Mobile School. Je krijgt bovendien een **gratis lespakket**, met video's, teksten, rebusen en activiteiten rond straatkinderen. Met het ingezamelde geld ontwikkelt Mobile School mobiele schoolkarretjes en organiseert het opleiding voor plaatselijke straathoekwerkers. Op dit moment rijden er mobiele schooltjes in zeventien landen, verspreid over vier continenten, van Guatemala tot Kenia, van Cambodja tot Polen.

www.mobileschool.org/stoepkrijtactie

FILM

WEEK VAN DE FRANSE FILM

» SECUNDAIR ONDERWIJS

Negen straffe films, van kassucces 'Intouchables' tot verrassend sociaal drama 'Les Neiges du Kilimandjaro', van de broers Dardenne met 'Le Gamin au vélo' tot komedie 'Rien à déclarer'. Het programma van de 'Week van de Franse Film' biedt weer kijkvoer voor alle leeftijden. De voorstellingen vinden plaats in Cinema Zuid Antwerpen, Studio Skoop Gent, Studio Geel, Lumière Brugge, Cinema Koksijde, Buda Kortrijk, Cinema ZED Leuven, Rialto Oostende en Walkino Bree. Je reserveert zelf bij de bioscoop van je keuze. De prijzen zijn bewust laag gehouden (gratis voor begeleidende leraren). Vul zeker de evaluatieformulieren in, want daarmee kan je dvd's en bioscoop-tickets winnen. Bij elke film is er pedagogisch materiaal beschikbaar voor je lessen Frans.

www.weekvandefransefilm.org

WEDSTRIJD

GRATIS OP REIS NAAR RWANDA

» 16 TOT 18 JAAR

Mag er wat Zuid op? TV.Klasse en VVOB nemen je mee op inleefreis naar het land van duizend heuvels. We bezoeken scholen en ontmoeten leraren en leerlingen voor boeiende gesprekken en onvergetelijke ervaringen.

Grijp je kans en stuur ons een filmpje met als thema 'Mag er wat Zuid op?' Maak een reportage of een minidocumentaire, een grappige sketch of een fictief verhaal. Het thema ligt vast, de stijl kies je helemaal zelf. Snuf alvast het Zuiden op in de filmpjes van Maks!TV en TV.Klasse.

Je kan deelnemen met een team van drie: één leraar en twee leerlingen van de derde graad secundair. Er wacht jullie een intense ervaring. Bezorg jullie filmpje uiterlijk op 5 januari 2013 aan Klasse. Meer info en het volledige wedstrijdreglement vind je via www.maks.be/ga/rwanda.

In samenwerking met WOB: www.vvob.be.

(advertentie)

(advertentie)

EDUCATIEF MATERIAAL/WEDSTRIJD

MOBIELE REPORTERS

» 8 TOT 14 JAAR

'MoRe' ('Mobiële Reporters') is een **bordspel** dat je leerlingen doet nadenken over hun verplaatsingen. Ze kruipen in de huid van een journalist, redacteur of graficus en verzamelen voor 'hun' krant informatie over milieu en gezondheid, centen en cijfers, alternatief en veilig verkeer ... Dat doen ze via opdrachten en via een speciale onlinezoekrobot. Als ze de opdrachten goed vervullen,

krijgen ze een krantenkop. Uiteindelijk schrijven ze een eigen artikel, krijgen ze een perskaart en worden ze gekroond tot mobiele reporter.

Het bordspel 'MoRe' is een initiatief van Mobiel 21. Het spel kost 10 euro (plus verzendingskosten).

www.mobielereporters.be – meer info via elkevanos@mobiel21.be

WIN 10 X 'MORE'. Mail vóór 15 oktober (met onderwerp 'Mobiële Reporters') naar elkevanos@mobiel21.be.

(VOOR)LEESBOEKEN

HOE WORD IK ...

» VANAF 5 JAAR

Een verhaal, rijk geïllustreerd, aangevuld met informatieve stukjes, lijstjes, anekdotes en verrassende weetjes: dat is 'Hoe word ik ...', de nieuwe 'droomreeks' van Lannoo. 'Hoe word ik astronaut' (Loes Hazelaar & Richard Verschragen) vertelt over Pluto, wiens vader werkt in een belangrijk ruimtevaartcentrum. In 'Hoe word ik prinses' (Kristien In-'t-Ven & Linda Groeneveld) wordt Dot inderdaad prinses. Maar wat doe je als het appartement waar je woont niet één torentje heeft?

www.lannoo.com – 13,99 euro per deel

WIN 3 X 'HOE WORD IK ASTRONAUT' EN 3 X 'HOE WORD IK PRINSES'. Mail vóór 20 oktober (met onderwerp 'Hoe word ik...' en vul aan met de titel van je keuze) naar win.leraren@klasse.be.

JEUGDBOEKEN

BOE!KIDS

» EERSTE EN TWEDE LEERJAAR

Zes boekjes, zes vrienden, zes 'BOE!kids'. Een nieuwe **AVI-reeks** waarin bijzondere vrienden bijzondere avonturen beleven, telkens met een magisch tintje ... Een bal die van kleur verandert in 'De bal van Boe', een hippe pop in 'Pas en de pop', een vampier die op iets hards bijt in 'De tand van Pier'. Voor de kenners: drie boekjes zitten op AVI M3, drie boekjes op AVI E3.

De boekjes zijn los verkrijgbaar (8,95 euro per titel) of in een 'Boe!box' (44,75 euro). www.abimo.net

WIN 5 X EEN 'BOE!KIDS'-AVONTUUR. Mail vóór 15 oktober (met onderwerp 'Boe!kids') naar wedstrijd@abimo.net.

PRENTENBOEK

SPIEKPIETJES

» KLEUTERKLAS

Hoe weet Sinterklaas of de kinderen wel braaf zijn? Dankzij de Spiekpietjes natuurlijk! Dat zijn kleine Zwarte Pieten die zich verstoppen bij de kinderen thuis en in de klas. Ze brengen met hun gsm voortdurend verslag uit bij de Sint. Het kinderboek 'De Spiekpietjes' wil meteen een nieuwe sinterklaastraditie starten. De juf leest niet alleen voor uit het prentenboek, maar de kleuters kunnen de bijbehorende pop (een echt Spiekpietje) elke dag een ander plaatsje geven in de klas, zodat hij de kinderen perfect kan bespieden.

www.clavisbooks.com – 29,95 euro

WIN 3 X 'DE SPIEKPIETJES'. Mail vóór 20 oktober (met onderwerp 'Spiekpietjes') naar win.leraren@klasse.be.

VORMING

EERSTEJAARS HOGER ONDERWIJS

» SECUNDAIR EN HOGER ONDERWIJS

'EFYE' (European First Year Experience) is een conferentie over de **overstap van secundair naar hoger onderwijs** én de ervaringen van eerstejaarsstudenten aan de hogescholen en universiteiten in Europa.

De conferentie vindt plaats op donderdag 25 oktober in Plantijn Hogeschool (Lange Nieuwstraat, Antwerpen), van 9.15 tot 17 uur. Deelnemen kost 85 euro.

www.efye.eu - www.plantijn.be

STUDIEDAG

MY DIGITAL ME JUNIOR

» 10 TOT 14 JAAR

MyDigitalMeJunior laat je leerlingen van de derde graad basis en de eerste graad secundair op een speelse manier op zoek gaan naar hun top- en droomtalenten. In samenwerking met de Dienst Beroepsopleiding van het Departement Onderwijs en Vorming maakte Vlajo dit digitale ontwikkelingsportfolio. Het is een gratis instrument dat leerlingen via klassikale digitale bordlessen en individuele activiteiten wil laten reflecteren over zichzelf. Meer weten? Ga naar de gratis studievoormiddag in Leuven op 18 oktober of in Kortrijk op 25 oktober.

Schrijf je online in via www.klasse.be/ga/mydigitalmejunior.

WEDSTRIJD

SCHRIJVEN OVER ETEN

» VANAF 10 JAAR

De wedstrijd 'Junior Journalist' gaat voor zijn editie 2013 de culinaire toer op. Tot december kunnen leerlingen derde graad lager onderwijs en het volledige secundair onderwijs hun **schrijftalent** binnen het thema 'Eten en het culinaire' met elkaar meten in vier leeftijdscategorieën en meer dan 200 lokale voorrondes. De grote laureaat in elke leeftijdscategorie wint een groot prijzenpakket (met veel boeken, een vakantieweekend, een etentje bij Jeroen Meus én een journalistenstage bij Ketnet). De klas van elke winnaar krijgt een boekenpakket én mag op bezoek in een chocoladefabriek. Speciaal voor deze editie is de jury uitgebreid met journalist Yves Desmet (jurylid in 'Mijn restaurant'), journalist Angelo Dorny (21-jarige specialist van al dan niet vergeten groenten) en tv-kok Wim Ballieu ('Goe Gebakken').

www.davidsfonds.be/juniorjournalist

EDUCATIEF MATERIAAL

CINÉ-MINIS

» 7 TOT 14 JAAR

De dvd 'Ciné-minis' bevat een zorgvuldig geselecteerd dozijn Franse kortfilms, toegankelijk voor leerlingen lager onderwijs en eerste graad secundair onderwijs. Met de bijbehorende handleiding kan je de Franse taalvaardigheid van je leerlingen oefenen. De handleiding is ontwikkeld door leraren Frans en verwijst naar meer actieve online opdrachten om in de klas met kortfilms aan de slag te gaan.

'Ciné-minis' is een initiatief van Jekino. Een pakket kost 25 euro (verzendingskosten inbegrepen). www.jekino.be/educatie/cine-minis (met o.a. de link naar de online opdrachten). Later dit schooljaar organiseert Jekino vormingen over hoe je met dit materiaal in de klas aan de slag kan.

WIN 10 X 'CINÉ-MINIS'. Mail vóór 20 oktober (met onderwerp 'Ciné-minis') naar win.leraren@klasse.be.

KINDERBOEK

HET BOEK VAN BIG

» EERSTE LEERJAAR

In 'Het boek van Big' beleeft het varkentje Big leuke en vooral grappige avonturen. Over Big die zich niet vies mag maken en papa die dan zelf in de beek valt, over Big die een feest geeft en graag een speelgoedbus zou hebben ...

'Het boek van Big' (Rien Broere, tekeningen van Soetkine Aps) is geschikt voor beginnende lezers (na drie maanden leesonderwijs). www.eenhoom.be – 96 blz. - 14,50 euro

WIN 5 X 'HET BOEK VAN BIG'. Mail vóór 20 oktober (met onderwerp 'Big') naar win.leraren@klasse.be

DVD

THE MISSING LINK

» SECUNDAIR ONDERWIJS

Gaat armoede over louter een gebrek aan geld of is er meer aan de hand? In de **documentaire** 'The Missing Link' gaat Fabio Wuytack op zoek naar de 'binnenkant' van armoede, in de marge van de welvaartstaat. Hij brengt authentieke, onthullende, ontroerende en fascinerende gesprekken met zogenaamde 'ervaringsdeskundigen', mensen die armoede aan den lijve ondervonden. De film brengt de psychologische kant van armoede boven water en confronteert de kijker met de impact van sociale uitsluiting.

Je kan de dvd (15 euro plus verzendingskosten) bestellen via De Link vzw. www.de-link.net – info@de-link.net – 02 204 06 90

WIN: 5 X 'THE MISSING LINK'. Mail vóór 20 oktober (met onderwerp 'Missing Link') naar win.leraren@klasse.be

WEDSTRIJD

ROOKVRIJ VAN OKTOBER TOT APRIL

» EERSTE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

In oktober start de nieuwe editie van de wedstrijd 'Rookvrije Klassen'. Elke klas uit de eerste graad kan inschrijven, ongeacht het aantal rokers bij de start. De uitdaging bestaat erin om met de hele klas minstens negentig procent rookvrij te zijn op het einde van het schooljaar. Als dat lukt, krijg je een diploma.

Je kan met je klas ook mooie prijzen winnen via het creatieve luik. Daarvoor moet je een liedje én bijbehorend cd-hoesje maken over niet (beginnen met) roken. Instrumentale begeleiding mag, maar hoeft niet.

'Rookvrije Klassen' is een initiatief van VIGeZ (Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie) en de Logo's (Lokaal Gezondheidsoverleg).

Alle info en inschrijvingen via www.rookvrijeklassen.be. Meer info via stefaan.hendrickx@vigez.be – 02 421 09 61.

PROJECT

RACEN OM TE LEZEN

» EERSTE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

Het concept van de 'Leesrace' is eenvoudig: je daagt je leerlingen uit om een aantal opdrachten uit te voeren en als dat lukt lever je een tegenprestatie. Uiteraard draaien alle opdrachten van dit leesbevorderingsproject rond boeken en lezen. Je krijgt een uitgebreide handleiding en je kan bovendien kiezen uit een database van vijftig opdrachten, die variëren in moeilijkheid en tijdsinvestering. Elke klas die de 'Leesrace' uitrijdt, wint sowieso de afgesproken tegenprestatie, maar wie de meest originele tegenprestatie verzint, maakt kans op de 'Leesrace'-beker. Op de site kan je filmpjes en foto's plaatsen en zo je ervaringen delen met andere klassen.

Alle info en inschrijvingen via www.deleesrace.be. Half september kregen alle scholen een gratis pakket promotiematerialen.

(advertentie)

FILM

DUITSE FILMWEEK

» SECUNDAIR EN HOGER ONDERWIJS

In Antwerpen, Leuven, Brugge en Gent kan je in het voorjaar van 2013 met je klas en tijdens de schooluren (goedkoop) Duitse films ontdekken. Zo maak je je leerlingen en studenten warm voor de Duitse taal en cultuur. De 'Duitse Filmweek' is een **netoverschrijdend initiatief** van 'De Babelsbergweek' (leraren en docenten Duits). Op het programma o.a. recente films als 'Barbara' (2012) en 'Unter dir die Stadt' (2010) en 'klassiekers' als 'Gegen die Wand' (2004) en 'Lola rennt' (1998). Bij elke film krijg je achtergrondinformatie en didactisch materiaal.

De praktische organisatie (programmatie, reservaties enz.) doen de bioscopen zelf: Cinema Zed in Leuven (14 tot 18 januari; www.cinemazed.be/scholen), Lumière in Brugge (18 tot 22 februari; www.cinema-lumiere.be), Studio Skoop in Gent (25 februari tot 1 maart; www.studioskoop.be) en Cinema Zuid in Antwerpen (22 tot 26 april; www.cinemazuid.be). Leraren Duits kunnen op woensdag 24 oktober, van 14.30 tot 17.30 uur, in Studio Skoop Gent deelnemen aan een nascholing rond 'Filmvoorbereiding und Filmnachbereitung im Unterricht'.

Deelnemen kost 7 euro. Inschrijven via willem.verbeeck@skynet.be – 09 230 00 71.

PROJECT

SOCIALE STEMTEST

» DERDE GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS

De 'Sociale stemtest' van Samenlevingsopbouw vzw nodigt je uit om de lokale verkiezingen van 14 oktober eens door een sociale bril te bekijken. Net zoals het meer bekende 'Doe de stemtest' (VRT/De Standaard) krijg je vragen voorgelegd over allerlei thema's. Zo kan je je eigen **mening over sociale thema's toetsen aan de verschillende partijstandpunten.**

www.iedersstemtelt.be (klik op 'Sociale Stemtest') – www.samenlevingsopbouw.be
De prijs is een workshop (450 euro), materiaal en reiskosten inbegrepen. Je kiest bijvoorbeeld een beeldende workshop voor de leerlingen (hele dag) of een studiedag voor leraren (halve dag, onderwerp naar keuze).
www.bazarts.be

ACTIE

WATERPOSTERS

» ALLE SCHOLEN

In november krijgen alle scholen een gratis posterreeks rond het thema 'Water'. Vorig jaar kreeg de eerste posterreeks (rond het bos) veel bijval. Daarom plant GoodPlanet BELGIUM de volgende jaren dit initiatief jaarlijks te herhalen, met posterreeksen rond duurzame ontwikkeling, energie, biodiversiteit ... De reeks 'Water' bestaat uit een twintigtal posters, met foto's van natuurfotograaf Franck Renard en de bekende Franse fotograaf Yann Arthus-Bertrand. Elke poster krijgt onderaan een korte educatieve tekst én een pedagogische fiche. Je kan posters en fiches (na verdeling in de scholen) vanaf november ook gratis downloaden.

GoodPlanet BELGIUM is een initiatief van GoodPlanet (gesticht door Arthus-Bertrand), Koning Boudewijnstichting en GREEN vzw.
www.goodplanet.be

ACTIE

KOM OP APPELS

» 3 TOT 14 JAAR

In de week van 8 tot 12 oktober krijgen alle scholen (basis en eerste graad secundair) een promotiepakket voor 'Kom Op Appels', de **jaarlijkse solidariteitsactie van Kom Op Tegen Kanker**. De opbrengst van de appelverkoop gaat naar een vakantiekamp voor kinderen met kanker. Deel het actiemateriaal uit en bestel je appels vóór 26 oktober.

www.komopappels.be

EDUCATIEF MATERIAAL

PHILANEWS

» BASISONDERWIJS

Met het project 'De Brieven Brigade' maakt bpost brieven schrijven leuker én leerrijker. Daarnaast wil de post hiermee de liefde voor de postzegel promoten. Het gratis educatieve materiaal (over schrijven, post en postzegels) bevat o.a. een starterspakket voor kleuters over post en postbode en doeboekjes met spelletjes en oefeningen voor leerlingen eerste en tweede graad. Leerlingen derde graad leren creatief schrijven en ontdekken alles over het verhaal van de EU en de geschiedenis van de postkaart.

www.bpost.be/schools

(advertentie)

REPORTER: ZUIDDAG 2012

“ONZE VRIENDENKRING KRIMPT DOOR MOORD”

Tienduizend jongeren gaan op 18 oktober een dag werken voor het Zuiden onder het motto 'Work for change'. Dit jaar gaat de opbrengst van 'Zuiddag' naar een project in de sloppenwijken van Caracas (Venezuela), een van 's werelds gevaarlijkste steden. Ontdek in deze reportage hoe jonge ouders Vicleimi (19) en Eduard (18) overleven in een wijk vol drugs en geweld. Isa Tubbax (17) uit Leuven reisde voor Zuiddag mee naar de sloppenwijken.

Wat was het doel van jullie reis?

Isa: “We bezochten het project dat Zuiddag dit jaar steunt: een soort scholierenparlement waar de jongeren leren debatteren, onderhandelen en probleemoplossend denken. We leerden ook leeftijdsgenoten uit de sloppenwijken kennen. Door het project stijgt hun zelfvertrouwen, en de hele wijk groeit mee want ze zetten initiatieven op in hun wijk. Zo zie je hoe Eduard in de videoreportage samen met enkele vrienden een basketbalveld heeft aangelegd om andere kinderen van de straat te houden.”

Welke indruk laat de reis na?

Isa: “Ik schrok van het geweld waarmee deze jongeren dagelijks te kampen hebben. Ze zijn nooit echt veilig. Elk jaar worden vrienden vermoord. Caracas is de gevaarlijkste stad van Zuid-Amerika. En toch stralen deze jongeren enthousiasme en positivisme uit. Dat werkt zo aanstekelijk. Ze blijven niet bij de pakken zitten, maar ademen levenslust.”

www.tvklasse.be/reeksen/reporter

BEKIJK ALLE NIEUWE VIDEO'S OP TVKLASSE.BE

TV.KLASSE MAAKT VIDEOREPORTAGES VOOR LERAREN, LEERLINGEN EN OUDERS. JE VINDT ZE ONLINE OP WWW.TVKLASSE.BE

DE EERSTE LIJN

SEKSUEEL GRENSOVERSCHRIJDEND GEDRAG

Twee tieners hebben seks in de toiletten van de school. Een leraar gluurt in de kleedkamers na de turnles. Seksueel grensoverschrijdend gedrag komt ook voor op school. TV.Klasse geeft tips om het probleem aan te pakken. Bij het filmpje hoort een online dossier en een brochure.
www.tvklasse.be/reeksen/deerstelijin

REPORTER

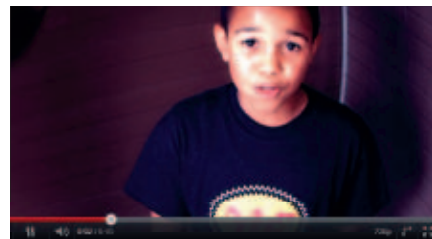
HERVORMING SECUNDAIR ONDERWIJS

Minister van Onderwijs Pascal Smet wil tegen 2014 komaf maken met de opdeling tussen de verschillende onderwijsvormen. Sommige scholen zijn al volop aan het experimenteren. TV.Klasse gaat een kijkje nemen in Zelzate. Wat loopt goed en wat kan nog beter?
www.tvklasse.be/reeksen/reporter

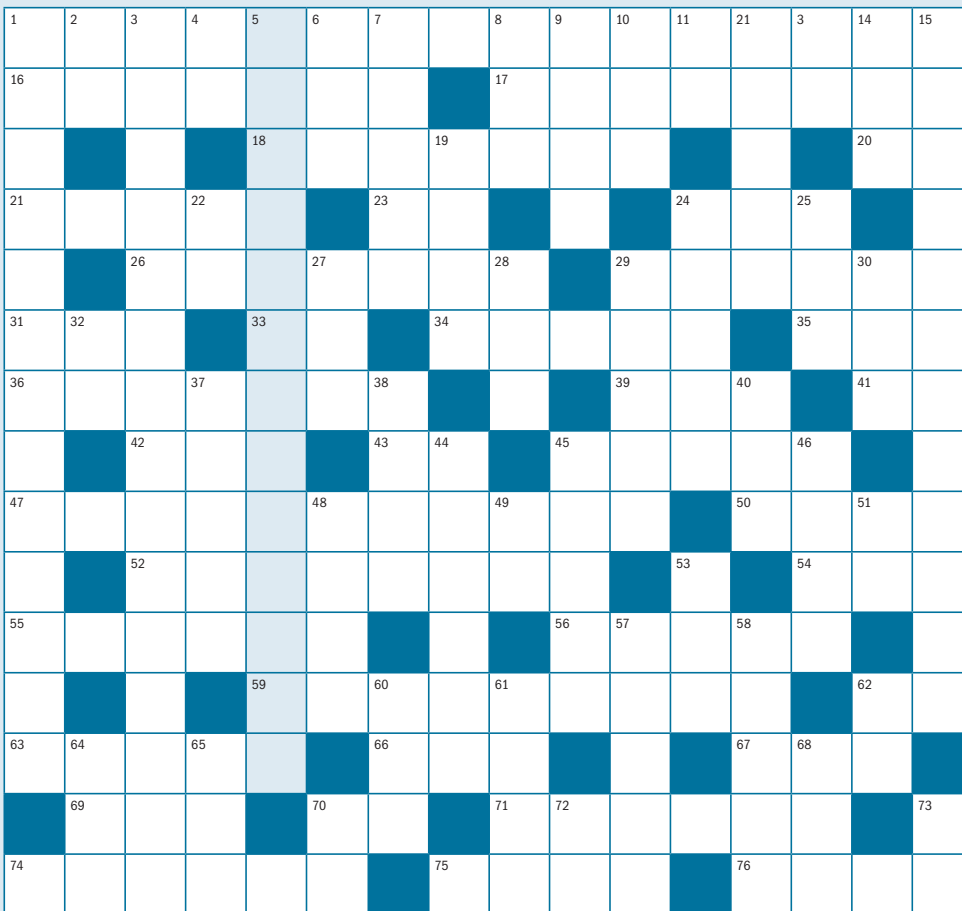
YETITV

LEERLING OP FACEBOOK

Een derde van de tien- tot twaalfjarigen heeft een profiel op Facebook. Maar eigenlijk mag dat niet. Is het echt zo onmisbaar? En weten hun ouders ervan? Laat je leerlingen mee debatteren via yeti.be.
www.yeti.be/yetitiv

Kruiswoordraadsel

WIN EEN CITYTRIP VAN 500 EURO

Je vindt hier elke maand een reuzegroot kruiswoordraadsel. De oplossing is meteen je eerste stap richting een reischeque van 500 euro. Daarmee kan je een citytrip kiezen uit het volledige aanbod van Holidayline.

Mail het woord onder vertikaal 5 vóór 20 oktober (met onderwerp 'Kruiswoord 228') naar win.leraren@klasse.be.

In september won Marc Gajet uit Mariakerke de reischeque. Proficiat!

De oplossing vind je op www.klasse.be/leraren/kruiswoordraadsel.

HORIZONTAAL

1 Schaaldier op cirkel rond de aarde - **16** Snaarinstrument - **17** Aardkunde - **18** Bekendste vrek (Charles Dickens) - **20** Stoomschip - **21** Geweerknal met een rokje? - **23** (Professor) op rust - **24** Op het label van een wijnfles - **26** Producten uit opium gewonnen - **29** Also ... Zarathustra - **31** Auteur van 'De naam van de Roos' - **33** Pa - **34** Zet je over kaas - **35** Betere toestand dan moe? - **36** Lange en vooral 'liefste' rivier in Australië - **39** Houding in Engelse lucht? - **41** Prince Edward Island én Peru, maar dan in 't kort - **42** Niet droog - **43** Egyptische god in de mast - **45** Gebak - **47** Oude wijn in nieuw kasteel? - **50** Wijnkleur - **52** Franse riem - **54** Klojo, kluns, snul, uil ... - **55** Eiland in de Stille Zuidzee - **56** Voornaam van stand-upcomedian Zerkane, bekend van schoolvoorstelling "... blijft zitten" - **59** Raming, schatting, waardering - **62** Boom - **63** Waterig stadje? - **66** Durf! (in het Frans) - **67** Griekse godin van de dageraad (met eigen tijdschrift) - **69** Arabische heer met duur fornuis? - **70** Reeds - **71** Soort kogel - **74** Duitse liedjes - **75** Griekse letter - **76** 1/52ste van een jaar.

VERTICAAL

1 Onderwijs in de schone kunsten - **2** Rooms-katholiek - **3** Dier uit de familie van de eekhoorn? - **4** Oude lengtemaat - **6** Tender loving care op The Learning Channel - **7** Hebreeuwse woord voor 'film' - **8** Ik - **9** Mijn vrouw - **10** Strafwerktuig - **11** 1000 liter - **12** Rondraaiend deel van een motor - **13** Inspector Gadget - **14** Holte in een muur - **15** Historiek, verhaal - **19** Big shots, kopstukken zijn 'hoge ...' - **22** Voorzetsel - **24** Bekendste Romeinse 'Via' - **25** Calorie - **27** Voorzetsel - **28** Nederlandse Televisie Stichting - **29** Lijfeigene, onderworpen, blinde volgeling - **30** A, B, C, D, E... - **32** Ongeveer Canada, California of calcium? - **37** Draagbalk boven venster of deur - **38** Kleine kinderen - **40** Rollende R? - **44** Egyptische god met huis bij Studio 100 - **45** Hij zal doden in het Frans - **46** Opschik, versiering - **48** Frans kruid in pastis - **49** Daar - **51** Nummer 34 in de hitparade van Mendelejev - **53** Franse vriend - **57** Sinds 1948 het beroemdste schriftje - **58** Woont in Zeeland - **60** Belasting op kinderspeelgoed? - **61** Eveneens een honingdrank - **62** Boom - **64** Palmenstrand op Kreta - **65** Voornaam van voetbaltrainer De Mos - **68** Zoals verticaal 19, maar dan maar eentje - **70** Slee - **72** Do - **73** Klein kindje.

Zwaar bewolkt met opklaringen

Jan, Julie, Sebastien, Tom, Jens, Maria, Mohamed, Morgane, Sara, Yousra, Koen, Maxime, Ann, Laura, Hamza, Robin, Nissrine, Matthias, Veerle, Maaïke, Wouter, Meriem, Julien, Jana, Thomas, Redouane

De beste remedie tegen de verveling van een herfstig springuur is woordenwolken maken op basis van de nieuwe klassenlijsten. Een leerrijk maar confronterend ritueel. Het principe is eenvoudig: je kopieert de namen van alle leerlingen op school naar een of andere gratis webapplicatie, drukt op create en luttele seconden later krijg je een prachtige visuele doorsnede van je schoolpopulatie. Naargelang ze vaker voorkomen, worden namen groter en vetter weergegeven. Voor een school die haast letterlijk een brug vormt tussen de grootstad en de Vlaamse rand, tussen een van de meest volkse wijken van Anderlecht en een van de meest landelijke gemeentes van de rand, is het elk jaar nieuwsgierig uitkijken wie dit keer de overhand krijgt. De Brusselse metro of de Vlaamse lijnbus, Oufitvi of Ketnet, Morgane of Jana, of toch weer Sara, de oermoeder waarin iedereen zich lijkt te kunnen vinden.

Sinds geruime tijd hebben Julien en Maxime, Jens en Koen van het podium gestoten, wellicht geholpen door het herwonnen succes van Franstalige namen bij Nederlandstalige ouders. Maar met het verlengen van de metrolijn tot aan onze school zet ook een andere constante zich door: parallel met de Brusselse bevolkingsgroei stijgt ook het aantal kleurrijke namen in onze eerste graad. Of het nu de Latijnse of de Moderne betreft, Mohamed en Nissrine halen het op punten van Thomas en Julie. Hoewel, misschien is deze uitdrukking toch wat ongelukkig gekozen. Wanneer we dezelfde oefening maken voor de tweede graad moeten Hamza en Yousra onherroepelijk de rol lossen. Sebastien en Laura zwaaien daar als vanouds de plak. Het resultaat voor de derde graad laat

zich dan ook makkelijk raden: in de wolk die opdoemt, valt maar weinig kleur meer te bekennen. Wat rest zijn 'ouwe getrouwen' als Robin, Matthias ... zelfs Jan komt weer aan de einder piepen. En, aanstaande ouder, raad eens met welke naam u uw boreling het best begiftigt, wilt u zijn slaagkansen bij ons maximaliseren? Jawel, Tom Peeters. Is het een meisje, niet getreurd, ook Laura Janssens is vrijwel zeker van haar diploma.

Is het wolkendek dan werkelijk zo ondoordringbaar? Als we in het eerste leerjaar starten met 200 leerlingen en er zes jaar later een kleine honderd overhouden, zijn het dan effectief Redouane en Meriem die een retourtje metro kregen? Is de taalkloof bij de instap dan toch onoverbrugbaar? Was het negeren van eerdere studieadviezen de grote boosdoener? Had Yousra maar twee keer moeten nadenken voor ze de positieve keuze maakte voor de kwaliteit van een Nederlandstalige school in Brussel? Of moeten we de hand ook in eigen boezem durven steken? De top vijf van het lerarenkorps wordt bevolkt door Veerles, Maria's, Wouters, Annen en Maaïkes. Ook niet meteen een rijk gekleurd palet, natuurlijk.

Gelukkig heb ik het voorrecht de trotse titularis te zijn van enkele illustratieve tegenvoorbeelden die dit cliché wat kunnen bijkleuren. Neem bijvoorbeeld Yassine en Oumnia, afgestudeerd met onderscheiding in de Latijn-Wiskunde dankzij jarenlange studie-ijver en doorzettingsvermogen. Hopelijk zullen deze witte raven model staan voor een nieuwe generatie. Hopelijk is het slechts een kwestie van tijd vooraleer ook hun zon definitief door de wolken breekt.

Wouter De Craen is leraar en Brusselaar. Elke maand brengt hij in Klasse verhalen uit de hoofdstad.

VOLGENDE MAAND IN KLASSE

Moeder en zoon
samen voor de klas
**"Taken verdelen we
tussen de soep en
de patatten"**

Tablets:
meer dan
een speeltje

— Vertrouwen leraren elkaar niet? —

"Directeur moet goede voorbeeld geven"

klasse

Maandblad voor onderwijs in Vlaanderen
Uitgegeven door het Vlaams Ministerie van Onderwijs en
Vorming - Agentschap voor Onderwijscommunicatie.
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel

Nr. 228 — oktober 2012

Hoofdredacteur a.i.: Geert Neiryck
Eindredacteur: Kris Vanhemelryck **Redactie:**
Nele Beerens, Wouter Bulckaert, An Declercq, Leen
Leemans, Stefaan Tolpe, Annelies Vanechoutte en
Michel Van Laere **Beeldredacteur:** Jo Valvekens
Vormgeving: Tim Sels en Peter Mulders **Sites en
multimedia:** Michel Aerts en Toon Van de Putte
TV.Klasse: Elke Broothaerts, Hans Vanderspikken
en Wouter Vanmol **Lerarenkaart & Klasetips:**
Patrick De Busscher, Hannah El-Idrissi, Kerim
Helaut, Anne Siccard, Marc Van Belle en Sonja
Van Droogenbroeck **Secretariaat:** Ann Nevens

Boekhouding: Sabrina Claus **Publiciteit:** Diana
De Caluwé **Personeel & Organisatie:** Ann Lips
Verantwoordelijke uitgever: Jo De Ro, Koning
Albert II-laan 15 - 1210 Brussel.
**Klasse is teamwork. De hele ploeg vind je op
www.klasse.be.**

Wil je **reageren** op een artikel of heb je **nieuws**
voor de redactie? 02 553 96 86 of [redactie.leraren@](mailto:redactie.leraren@klasse.be)
klasse.be.

Wil je **adverteren** in Klasse? 02 553 96 94 of
publiciteit@klasse.be.

Heb je een aanbod voor de **lerarenkaart** of een vraag
over een lerarenkaartactie? 02 553 96 95 of
info@lerarenkaart.be.

Alle actieve Vlaamse leraren en CLB-medewerkers
krijgen Klasse gratis (één per adres). Een
abonnement kost 28 euro voor 10 nummers

(bel 02 553 96 88 of mail [secretariaat.leraren@](mailto:secretariaat.leraren@klasse.be)
klasse.be). Gepensioneerden, terbeschikkinggestelde
leraren en individuele studenten krijgen een
abonnement tegen halve prijs. **Adreswijzigingen**
regel je uitsluitend via je eigen schooladministratie.

Voor scholen die dat wensen is er ook Yeti (derde
graad lager onderwijs), Klasse voor Ouders
(kleuteronderwijs tot en met tweede jaar secundair
onderwijs) en Maks! (derde tot en met zevende jaar
secundair onderwijs).

Overname van artikels uit de publicaties van
Klasse is geen probleem, mits je de bron expliciet
vermeldt. De cartoons, foto's en illustraties worden
door het auteursrecht beschermd.

Lees Klasse online op www.klasse.be/leraren.

PEFC
PEFC/07-01-01

(advertentie)

TIJDSCHRIFT

verschijnt maandelijks
(behalve in juli en augustus)

© Mennet

FILM

THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN

VAN FELIX VAN GROENINGEN

Elise heeft haar eigen tattooshop, Didier speelt banjo in een bandje. Het is liefde op het eerste gezicht, al zijn de verschillen groot. Hij praat, zij luistert. Hij is overtuigd atheïst, zij heeft een kruis getatoeëerd in haar nek. Wanneer dochtertje Maybelle geboren wordt, is hun geluk compleet. Maar als Maybelle zes is, wordt ze ernstig ziek. Didier en Elise reageren totaal verschillend, Maybelle laat hen echter geen keuze: Didier en Elise moeten samen voor haar vechten. Raak je daar samen door als je zo verschillend bent? Of laat de liefde je in de steek als je ze het meeste nodig hebt? 'The Broken Circle Breakdown' is een intens melodrama, vol passie en muziek. Over hoe liefde het noodlot overwint, en soms ook niet.

THE BROKEN CIRCLE BREAKDOWN

VIPDAG Duizend leraren en hun partner bekijken op zondag 21 oktober om 11 uur 'The Broken Circle Breakdown' als vip op een locatie naar keuze (Kinepolis Antwerpen, Brugge, Brussel, Gent of Hasselt). Inschrijven vanaf zaterdag 13 oktober (14 uur) via www.lerarenkaart.be/inschrijven.

